

Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 60, No 2 (2009)

Veterinary Graduate and Postgraduate Studies. European Colleges. Continuing Education: Problems and Opportunities for Greece

S. C. KYRIAKIS (Σ. Κ. ΚΥΡΙΑΚΗΣ)

doi: [10.12681/jhvms.14919](https://doi.org/10.12681/jhvms.14919)

To cite this article:

KYRIAKIS (Σ. Κ. ΚΥΡΙΑΚΗΣ) S. C. (2009). Veterinary Graduate and Postgraduate Studies. European Colleges. Continuing Education: Problems and Opportunities for Greece. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 60(2), 105–120. <https://doi.org/10.12681/jhvms.14919>

■ **Veterinary Graduate and Postgraduate Studies. European Colleges. Continuing Education: Problems and Opportunities for Greece.**

Prof. S. C. Kyriakis DVM, PhD, DrSc, DipECPHM, DipECAR

Corr. Member of the Academy of Athens
President of the Hellenic Veterinary Medical Society (HVMS)

■ **Κτηνιατρική Προ- και Μεταπτυχιακή Εκπαίδευση. Ευρωπαϊκά Κολλέγια. Διαρκής Εκπαίδευση: Προβλήματα και Προοπτικές για την Ελλάδα.**

Καθηγητής Σπ. Κ. Κυριάκης DVM, PhD, DrSc, DipECPHM, DipECAR

Αντ. Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών
Προέδρος της Ελληνικής Κτηνιατρικής Εταιρείας (EKE)

Veterinary medicine education has undergone substantial changes from a strong occupational oriented training towards training with much diversity in veterinary and life science areas. This evolution has been clearly dictated by the society since the Veterinarian became the expert not only in treating animals, but also in the prevention of animal diseases, in animal welfare, in public health by means of control of foodstuff of animal origin and of zoonotic type of diseases. The broader spectrum of tasks of the Veterinarian is reflected in the veterinary education and specialization.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ορισμένες Ευρωπαϊκές Σχολές άρχισαν να «χορηγούν» Bachelor των τριών πρώτων ετών σπουδών, με ελάχιστα επαγγελματικά δικαιώματα, όπως π.χ. βοηθός κτηνιάτρου (μικρός – ελάχιστος αριθμός φοιτητών επιλέγει αυτήν την προοπτική). Οι πιο «φιλόδοξες» Σχολές της Κεντρικής, Δυτικής και Βόρειας Ευρώπης εφαρμόζουν πια δετές πρόγραμμα σπουδών. Στα πέντε πρώτα χρόνια καλύπτουν όλες τις υποχρεωτικές απαιτήσεις του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) (ΕΑΕΕ= European Association of Establishment for Veterinary Education και FVE= Federation of Veterinarians of Europe) και στην 6η χρονιά (11^ο και 12^ο εξάμηνο), οι φοιτητές της Κτηνιατρικής επιλέγουν τις διάφορες κατευθύνσεις (όπως π.χ. Ζώα Συντρο-

φιάς, Άλογα, Παραγωγικά Μηρυκαστικά, Παραγωγικά Μονογαστρικά, Έρευνα και Κτηνιατρική Δημόσια Διοίκηση). Σε όλες τις κατευθύνσεις διδάσκονται υποχρεωτικά: Κτηνιατρική Προστασία της Δημόσιας Υγείας, Ζωνοσώους, Υγιεινή και Ασφάλεια Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης. Στους πτυχιούχους αυτών των σχολών απονέμεται ο τίτλος: MSc in Veterinary Medicine (ή Veterinary Science). Μόνο με την απόκτηση του MSc in Vet. Med. έχουν δικαιώματα άσκησης του Κτηνιατρικού Επαγγέλματος και κατά προτίμηση στην κατεύθυνση που επέλεξαν, χωρίς όμως η κατεύθυνση προτίμησης να «μετατρέπεται» σε ειδικότητα. Έχουν, όμως, όλα τα προσόντα να ξεκινήσουν μεταπτυχιακές-ερευνητικές σπουδές για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος. Επίσης, μπορούν να συμμετάσχουν σε πρόγραμμα απόκτησης

Correspondence: S. C. Kyriakis
POB 6761, 190 09 Rafina, Greece, E-mail: kyriakis@bioacademy.gr

Αλληλογραφία: Σπ. Κ. Κυριάκης
Τ.Θ. 6761, 190 09 Ραφήνα, E-mail: kyriakis@bioacademy.gr

των αναγκαιών προσόντων με στόχο Ευρωπαϊκό Κολλέγιο ειδικότητας, σύμφωνα με τους κανονισμούς της: European Board of Veterinary Specialization (EBVS) της ΕΕ (τα Ευρωπαϊκά Κολλέγια είναι οι μόνες επίσημες ειδικότητες στο χώρο της ΕΕ και με προοπτική μελλοντικής αμοιβαίας αναγνώρισης με τα αντίστοιχα της Β. Αμερικής). Σήμερα (Ιούλιος 2009), λειτουργούν 23 συνολικά Κολλέγια Κτηνιατρικών ειδικοτήτων, με περίπου 2.660 ειδικευμένους ασκούντες κτηνιάτρους σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Στην Ελλάδα, υπάρχουν 38 ειδικευμένοι κτηνίατροι, από αυτούς, τρεις είναι κάτοχοι δύο Ευρωπαϊκών ειδικοτήτων. Επιπλέον, υπάρχουν άλλοι επτά Έλληνες ειδικευμένοι κτηνίατροι που ζουν και εργάζονται στο εξωτερικό (έτσι, συνολικά 45 Έλληνες κτηνίατροι είναι κάτοχοι Ευρωπαϊκών Ειδικοτήτων-Κολλεγίων). Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθούμε στη μεθοδολογία «ίδρυσης» ενός Κολλεγίου Ευρωπαϊκής Κτηνιατρικής Ειδικότητας και στην τελική διαδικασία των εξετάσεων για την απόκτησή του.

Ένα νέο Κολλέγιο δημιουργείται σύμφωνα με τις επιστημονικές-επαγγελματικές ανάγκες της άσκησης της Κτηνιατρικής στην πράξη. Αρχικά, ομάδα 5 έως 10 Ευρωπαίων ειδικών, στο αντικείμενο του Κολλεγίου, με παγκόσμια και ευρωπαϊκή αναγνώριση «δημιουργούν» το πρώτο πιλοτικό ΔΣ και στη συνέχεια καλούν τη δεύτερη ομάδα ειδικών (βάσει βιογραφικών), τα πρώτα «de facto» μέλη. Έτσι, το πρώτο ΔΣ και τα πρώτα «de facto» μέλη αριθμούν συνήθως 10-15 άτομα που και χειρίζονται, βάσει των κανόνων της EBVS, την ίδρυση, την αρχική λειτουργία και την τελική έγκρισή του. Στα πρώτα 3-4 επίσημα χρόνια λειτουργίας μεγαλώνει η συμμετοχή των «de facto» μελών, που γίνονται αποδεκτοί μετά από αίτησή τους και συγχρόνως αρχίζουν τα προγράμματα απόκτησης προσόντων για συμμετοχή σε εξετάσεις. Η διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης είναι τουλάχιστον 3-4 χρόνια. Οι εξετάσεις είναι δύσκολες και η επιτυχής απόκτηση του τίτλου δεν είναι μόνιμη, αλλά απαιτεί συνεχή συμμετοχή στις διάφορες επιστημονικές δραστηριότητες του Κολλεγίου και διαρκή ενασχόληση του ειδικευμένου κτηνιάτρου στο αντικείμενο. Στο παρελθόν 4 τουλάχιστον Έλληνες κλήθηκαν να συμμετάσχουν στην πρώτη ομάδα και στο πρώτο πιλοτικό πενταμελές ΔΣ του Κολλεγίου (τρεις από το ΑΠΘ και ένας από το ΠΘ) και ικανός αριθμός έγιναν «de facto» αποδεκτοί. Αντίθετα, ορισμένος αριθμός μελών ΔΕΠ, που προσπάθησαν να γίνουν «de facto» μέλη, α-

πέτυχαν δυστυχώς στο γνωστικό αντικείμενό τους. Σήμερα, σε ένα από τα 23 Ευρωπαϊκά Κολλέγια προεδρεύει Έλληνας συνάδελφος. Τέλος, πρέπει να τονιστεί ότι οι μεταπτυχιακοί τίτλοι του MSc και κυρίως του ερευνητικού διδακτορικού διπλώματος (PhD) είναι αποκλειστικά πανεπιστημιακοί και χορηγούνται μόνο από τα ΑΕΙ, ενώ οι αντίστοιχοι τίτλοι των Ευρωπαϊκών Κτηνιατρικών Ειδικοτήτων – Κολλεγίων είναι αποκλειστικά επαγγελματικοί, χορηγούνται σύμφωνα με τους κανόνες ανεξάρτητης αρχής της ΕΕ, της EBVS και κατοχυρώνουν τις διάφορες ειδικότητες του ασκούντα κτηνιάτρου. Η εκπαίδευση για απόκτηση προσόντων ενός υποψηφίου που τον οδηγεί στις εξετάσεις, κάτω από την προσωπική επίβλεψη διπλωματούχου κτηνιάτρου και μετά από την έγκριση της EBVS-ΔΣ του Κολλεγίου, μπορεί να γίνει π.χ. στις εγκαταστάσεις Κτηνιατρικού ΑΕΙ, σε Κέντρο Κτηνιατρικών Ερευνών, σε Ιδιωτική Κτηνιατρική Κλινική, σε Ιδιωτικό Κτηνιατρικό Εργαστήριο, σε Βιομηχανικού Τύπου Εκτροφή Παραγωγικών Ζώων (θηλαστικών, πτηνών, ψαριών, μελισσών), σε Σύγχρονες Σφαγιοτεχνικές Εγκαταστάσεις κ.λπ. Επομένως, μεταπτυχιακούς τίτλους δίνουν μόνο τα ΑΕΙ (MSc και PhD) και επαγγελματικές ευρωπαϊκές κτηνιατρικές ειδικότητες αντίστοιχα μόνο τα διάφορα Κολλέγια που «λειτουργούν» κάτω από την EBVS. Τέλος, εθνικές ειδικότητες και επαγγελματικές πιστοποιήσεις μόνο οι εθνικοί κτηνιατρικοί φορείς (π.χ. ΠΚΣ και ΕΚΕ) μετά την έγκριση της FVE και της EBVS (και κάτω από το συνεχή έλεγχό τους). Αυτά για την ενημέρωση των συναδέλφων, ειδικά των νεότερων, γιατί δυστυχώς υπάρχουν σήμερα «φορείς» και στην Ευρώπη (που αρχισαν να εμφανίζονται και στην Ελλάδα) και στη Β. Αμερική που υπόσχονται «μεταπτυχιακούς τίτλους» που δεν αξίζουν ούτε το χρηματικό ποσό που δαπανήθηκε για την απόκτησή τους (παρόλο που συνοδεύεται από «πολυτελή διπλώματα»).

Ας σημειωθεί τέλος ότι οι Κτηνιατρικές Σχολές ανήκουν οριστικά στις «**Επιστήμες Υγείας**» και πουθενά δεν υπάρχει η ελληνική «**προτοτυπία**» του γεωτεχνικού (με το περίφημο επάγγελμα: «**Γεωτεχνικός**» και Ειδικότητα: **Κτηνίατρος!!!**).

Α. Αξιολόγηση-Πιστοποίηση των Ευρωπαϊκών Κτηνιατρικών Σχολών σε Προπτυχιακό Επίπεδο: πρώτου βαθμού (level 1) και δευτέρου βαθμού (level 2- quality assurance).

Στην τελευταία γενική συνέλευση των Κοσμητό-

ρων-Προέδρων (Hanover, 28-29 Μαΐου 2009) μελών της Ένωσης Ευρωπαϊκών Κτηνιατρικών Σχολών (EAEVE) και με τη θεσμοθετημένη συμμετοχή της Ομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Κτηνιάτρων (FVE), αποφασίστηκε το αναμενόμενο: **μόνο οι αξιολογημένες θετικά Σχολές (Approved by EAEVE. Ας σημειωθεί ότι όλες οι Σχολές με αυτό το προνόμιο το αναγράφουν παντού: στα πτυχία τους, στα PhD τους και σε όλα τα επίσημα έγγραφα αλληλογραφίας, είναι ο ύψιστος τίτλος αξιοπιστίας των παρεχόμενων προ-μεταπτυχιακών σπουδών τους) θα έχουν το δικαίωμα ψήφου και θα συμμετέχουν στις αποφάσεις για το μέλλον των Κτηνιάτρων-Κτηνιατρικής επιστήμης στην ΕΕ.** Επίσης, αποφασίστηκε η μετεξέλιξη της διαδικασίας της αξιολόγησης στην πιο δύσκολη πιστοποίηση (level-1 accreditation) και ζητήθηκε από την EAEVE-FVE να γίνει μέλος της: European Association for Quality Assurance in Higher Education-ANQA. Η προοπτική αυτή φέρνει στο προσκήνιο τη σύντομη εφαρμογή της πιστοποίησης επιπέδου 2 (level-2 accreditation - quality assurance). Έτσι, οριστικά οδηγούμεθα στις παρακάτω κατηγορίες Ευρωπαϊκών Κτηνιατρικών Σχολών και αντίστοιχες κατηγορίες αποφοίτων:

α) Σχολές στον αρνητικό κατάλογο – εκτός αξιολόγησης (αυτών που απέτυχαν ή δεν δέχθηκαν τη διαδικασία της αξιολόγησης)

β) Σχολές στο θετικό κατάλογο αξιολόγησης

γ) Σχολές με θετική πιστοποίηση (level-1 accreditation)

δ) Σχολές με 2 θετικές πιστοποιήσεις (level-1 και 2 accreditation και quality assurance, που περιλαμβάνει και την αξιολόγηση των διδασκόντων).

Στην περίπτωση της πιστοποίησης δευτέρου βαθμού ελέγχονται: μεταπτυχιακές ερευνητικές σπουδές με την υποχρέωση αυτές να γίνονται κατά προτίμηση εκτός Σχολής προέλευσης, Ευρωπαϊκά Κολλέγια, συμμετοχή σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα, δημοσιεύσεις μόνο στο SCI (**Science Citation Index: ο μοναδικός επίσημος διεθνής κατάλογος των έγκριτων επιστημονικών περιοδικών**) και ετεροαναφορές. Επίσης, δέχονται και μεταπτυχιακές ερευνητικές σπουδές για διδακτορικό δίπλωμα στις Σχολές προπτυχιακής φοίτησης, εφόσον αυτές προέρχονται από ανταγωνιστικό ερευνητικό πρόγραμμα, έχουν παράξει τουλάχιστον 3-4 δημοσιεύσεις του SCI, που το IF (**Impact Factor: ο βαθμός βαρύτητας του κάθε έ-**

γκριτου περιοδικού που αναφέρεται στο SCI) κυμαίνεται μεταξύ 7 και 10, έχουν δημοσιευθεί πριν από την τελική έγκριση-υποστήριξη και έτσι έχουν την αποδοχή της Παγκόσμιας Επιστημονικής Κοινότητας (και δεν αποτελούν διδακτορικές διατριβές επιστημονικής εσωστρέφειας). Βέβαια, η ουσιαστική «ποιότητα» των μεταπτυχιακών σπουδών μιας Σχολής έχει άμεση σχέση με τα βιογραφικά των κριτών και κυρίως του επιβλέποντα του PhD (δημοσιεύσεις του SCI, ετεροαναφορές, ευρωπαϊκά κολλέγια, υπεύθυνος ανταγωνιστικών ερευνητικών προγραμμάτων), την αναγνωρισιμότητα της Σχολής και του Εργαστηρίου ή της Κλινικής.

B. Μεταπτυχιακές Σπουδές – Ειδικότητες (Ευρωπαϊκές – Εθνικές).

Βαδίζουμε με γρήγορο ρυθμό στην πλήρη κατάργηση του αυτόνομου MSc, ειδικά στις Σχολές βετούς φοίτησης. Θα διατηρηθούν ορισμένα MSc σε ειδικά πεδία, όπως π.χ. ιατρική ζώων εργαστηρίου, ευζωία ζωικών προτύπων, βιοϊατρική έρευνα, ιχθυοπαθολογία, μελισσοπαθολογία, κ.λπ. (**Σημείωση:** στην πλειοψηφία τους οι σπουδές για MSc διαρκούν ένα χρόνο, υπάρχει όμως και διετούς διάρκειας Master, το MPhil). Μεταπτυχιακές ερευνητικές σπουδές για απόκτηση διδακτορικού διπλώματος με διάρκεια 4-8 χρόνια. Ο τίτλος του PhD δίνει το ανώτερο ευρωπαϊκό δίπλωμα και ο νεαρός συναδέλφος που το αποκτά (με ειδικές προϋποθέσεις, όπως προαναφέρθηκε), θα έχει όλες τις προοπτικές για παραπέρα επιστημονική εξέλιξη και επαγγελματική αποκατάσταση. Εφαρμογή σε κάθε κράτος μέλος της ΕΕ και σύμφωνα με τον αριθμό των διπλωματούχων Ευρωπαϊκών Κολλεγίων που διαθέτει, προγράμματα εκπαίδευσης για την απόκτηση δικαιώματος συμμετοχής στις εξετάσεις, για την κατά περίπτωση επαγγελματική ειδικότητα.

Τα Ευρωπαϊκά Κολλέγια, όπως προαναφέρθηκε, αποτελούν σήμερα και θα αποτελέσουν στο μέλλον το μοναδικό επίσημο σύστημα Κτηνιατρικής ειδικότητας. Προβλέπεται ότι από 23 που είναι σήμερα θα φτάσουν τα 30 περίπου το 2010-15. Οι κάτοχοί τους θα μπορούν να έχουν όχι μόνο επαγγελματικά «μονοπωλιακά» προνόμια, αλλά θα κατέχουν και θέσεις μελών ΔΕΠ σε ΑΕΙ και ερευνητών σε ερευνητικά ιδρύματα, εφόσον προέρχονται από βετούς φοίτησης Σχολές και σε ορισμένες περιπτώσεις χωρίς να διαθέτουν PhD. Ειδικά σε εξειδικευμένες ειδικότητες, όπως π.χ. χειρουργική, αναισθησιολογία, απεικονιστική, ο-

φθαλμολογία, οδοντιατρική κ.λπ. Ήδη αυτό ισχύει σε Σχολές της Β. Αμερικής και άρχισε πρόσφατα να εφαρμόζεται σε ορισμένες Σχολές της Ευρώπης. Έτσι, τελικά στο χώρο της ΕΕ και της Β. Αμερικής (που όλες οι άλλες περιοχές του πλανήτη μας ακολουθούν), θα κατέχουν τον τίτλο του ασκούντα ειδικού μόνο οι διπλωματούχοι κολλεγίων.

Σε επίπεδο Ευρώπης και Β. Αμερικής υπάρχει «μονοπωλιακή» επαγγελματική κατοχύρωση αυτών των 2 κατηγοριών κτηνιάτρων (με ερευνητικό διδακτορικό δίπλωμα-PhD ή με Ευρωπαϊκό Κολλέγιο ειδικότητας και με πιο «ιδανική» περίπτωση την κατοχή και των δύο «διακρίσεων»). Τι γίνεται, όμως, σε εθνικό επίπεδο για τη δυνατότητα απόκτησης εθνικής εμπέλειας ειδικότητας ή την κατοχύρωση επαγγελματικής άσκησης σε συγκεκριμένη περιοχή: π.χ. ζώα συντροφιάς, άλογα, παραγωγικά, τρόφιμα; Πρέπει να γίνουν ειδικά προγράμματα απόκτησης προσόντων εθνικής ειδικότητας, που θα εποπτεύει νομοθετημένο επιστημονικό-συνδικαλιστικό όργανο, το οποίο θα διαθέτει οπωσδήποτε επίσημη Ευρωπαϊκή ειδικότητα. Υποχρεωτικά πρέπει να υπάρχει ένας τουλάχιστον διπλωματούχος του Κολλεγίου που ξεκινά την ειδικότητα (πρέπει, όμως, σε ειδικές περιπτώσεις να ξεπεραστούν προβλήματα, όπως π.χ. ότι στην Ελλάδα δεν ασκεί ούτε ένας διπλωματούχος Ευρωπαϊκού Κολλεγίου Χειρουργικής ή εσωτερικής Παθολογίας Ζώων Συντροφιάς). Όλο, βέβαια, το πρόγραμμα των Εθνικών Ειδικοτήτων θα πρέπει να εγκριθεί από την EBVS και τη FVE. Με την επίσημη βέβαια αποδοχή των Εθνικών Ειδικοτήτων-πιστοποιήσεων οι κάτοχοί τους θα μπορούν να χρησιμοποιούνται και ως εκπαιδευτές.

Στην Ευρώπη υπάρχει και ο θεσμός του DrSc, ισοτίμου της δικής μας Διατριβής για Υψηλότητα, που δυστυχώς έχει καταργηθεί στην Ελλάδα, αφορά σε ερευνητικές σπουδές μετά τη λήψη του PhD, μεγάλη συνολική πολυετή ερευνητική δραστηριότητα, δημοσιεύσεις του SCI, πληθώρα ετεροαναφορών και διδακτική εμπειρία. Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι σε πολλές χώρες της Ευρώπης οι σπουδές για PhD και Ευρωπαϊκά Κολλέγια γίνονται στην αγγλική και όχι στη μητρική γλώσσα που πραγματοποιούνται οι προπτυχιακές σπουδές (χωρίς να υπάρχουν προβλήματα «εθνικισμού», αλλά αντίθετα άμεση προβολή των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων τους, αφού σήμερα στις Επιστήμες Υγείας επικρατεί απόλυτα και μονοπωλιακά η αγγλική γλώσσα).

Γ. Διαρκής Εκπαίδευση. Πιστοποίηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων- ειδικοτήτων. Κανόνες επιστημονικής βιοηθικής. Επαγγελματικά Δικαιώματα- Υποχρεώσεις. Η ουσιαστική παρουσία-παρεμβολή του ανεξάρτητου Κτηνιατρικού συνδικαλισμού στα πλαίσια της FVE .

Η διαρκής εκπαίδευση ακολουθεί θεσμοθετημένους κανόνες και συμμετέχει είτε για την απόκτηση εθνικής πιστοποίησης επαγγελματικών δικαιωμάτων, είτε αντίστοιχων για την πιστοποίηση προσόντων, ώστε να δίνει το δικαίωμα στον υποψήφιο να διαγωνιστεί στις εξετάσεις εθνικής ή ευρωπαϊκής ειδικότητας. Διδασκόμενοι και διδάσκοντες πρέπει να ακολουθούν αυστηρούς κανόνες και προϋποθέσεις συμμετοχής, ειδικά ως προς τα προσόντα των διδασκόντων (Ευρωπαϊκά Κολλέγια, Εθνικής εμπέλειας ειδικότητες, Ερευνητικά PhD και DrSc). Η εθνική διαρκής εκπαίδευση γίνεται πιο «ισχυρή» όταν «εγκρίνεται» από τη FVE και την EBVS.

Σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες, μέλη της ΕΕ, το συνδικαλιστικό όργανο που εκπροσωπεί τους Κτηνιάτρους είναι αυτοτελές και δεν έχει σχέση με άλλους επιστημονικούς κλάδους που υπηρετούν π.χ. μόνο την αγροτική οικονομία, αλλά ΜΟΝΟ με τις επιστήμες υγείας, κάτω από τον έλεγχο-προγραμματισμό της FVE. Εκεί περιγράφονται αυστηρά οι υποχρεώσεις-δικαιώματα των ιδιωτών κτηνιάτρων, των επίσημων του δημόσιου τομέα και η χρήση των πιστοποιημένων τίτλων και ειδικοτήτων. Οι κανόνες βιοηθικής, η επιβολή ποινών κακής άσκησης επαγγέλματος και η ποινική-αστική προστασία του Κτηνιατρικού επαγγέλματος, προασπίζεται απόλυτα από τους διάφορους Κτηνιατρικούς συλλόγους-επιμελητήρια. Κανένας δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τίτλους που δεν διαθέτει (π.χ. χειρουργός, καρδιολόγος, παθολόγος ζώων συντροφιάς ή παραγωγικών ζώων, ιχθυοπαθολόγος, μελισσοπαθολόγος, κ.λπ.). Επίσης, υπάρχει απόλυτη νομική προστασία στην παράνομη χρήση ειδικοτήτων, από μη κτηνιάτρους, όπως κυρίως στην ιχθυοπαθολογία, μελισσοπαθολογία και κάθε επαγγελματική παράμετρο που έχει σχέση με τη διαχείριση της υγείας-ευζωίας, της φυσιοπαθολογίας της αναπαραγωγής των ζώων (συντροφιάς, παραγωγικών, εξωτικών και ζωικών προτύπων), της Κτηνιατρικής προστασίας της Δημόσιας Υγείας και της Υγιεινής-Ασφάλειας των Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης. Επίσης, οι Κτηνιατρικοί σύλλογοι-επιμελητήρια και οι Επιστημονικές εταιρείες προβάλλουν το έργο των Κτηνιάτρων στο

Κοινωνικό Σύνολο, μιας επιστήμης που προασπίζεται τη Δημόσια Υγεία σε προληπτικό επίπεδο, περισσότερο και από την ιατρική του ανθρώπου.

Δ. Η Κτηνιατρική Προπτυχιακή Εκπαίδευση στην Ελλάδα και στην ΕΕ. Αξιολόγηση των Σχολών.

Στην πατρίδα μας οι δύο Σχολές, του ΑΠΘ και του ΠΘ, έχουν το προνόμιο να δέχονται κάθε χρονιά, με τη διαδικασία εισαγωγής των νέων φοιτητών, από την εξαιρετικά δύσκολη και απαιτητική περιοχή των «Επιστημών Υγείας» (Ιατρική, Οδοντιατρική, Κτηνιατρική, Φαρμακευτική), Ελληνόπουλα που επιτυγχάνουν στις Πανελλήνιες Εξετάσεις τις υψηλότερες βαθμολογίες. Με άλλα λόγια, είναι μεταξύ των καλύτερων μαθητριών και μαθητών αποφοίτων των λυκείων της χώρας μας και αυτό αποτελεί μεγάλη ευθύνη των πανεπιστημιακών δασκάλων τους, για το μέλλον τους μέσα στο ανταγωνιστικό Κτηνιατρικό περιβάλλον της ΕΕ. Από την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους οι κτηνίατροι είχαν ξεχωριστή θέση στην κοινωνία μας. Οι πρώτοι Έλληνες κτηνίατροι, ειδικά του στρατού μας, είχαν σπουδάσει στις τότε πιο διάσημες Κτηνιατρικές Σχολές της Ευρώπης. Η ίδρυση το 1924 της Ελληνικής Κτηνιατρικής Εταιρείας (ΕΚΕ) έδωσε την πρώτη συστηματική παρουσία της Κτηνιατρικής επιστήμης στη χώρα μας. Η πρώτη προσπάθεια για ίδρυση ελληνικής Κτηνιατρικής Σχολής αναφέρεται το 1939 στον οργανισμό του ΑΠΘ. «Το όραμα έγινε πραγματικότητα» (Γεωργάκης, 2003) με τον ΑΝ 1510 του 1950, το ΝΔ 1775/1951 και την έναρξη λειτουργίας της Κτηνιατρικής Σχολής του ΑΠΘ το πανεπιστημιακό έτος 1950-51. Η ίδρυση και λειτουργία της Εθνικής Κτηνιατρικής Σχολής μας αποτέλεσε ιστορικό γεγονός για τη Θεσσαλονίκη και τη Μακεδονία μας και τεράστια ωφέλεια για τη χώρα μας. Μέχρι το 1983 λειτούργησε ως ανεξάρτητη Σχολή. Δυστυχώς με το ΠΔ 130/83 οι Σχολές Κτηνιατρικής, Γεωπονίας και Δασολογίας υποβαθμίστηκαν σε Τμήματα, παρά τη θέλησή τους και της σαφέστατης πλειοψηφικής αντίθεσής τους και συγκρότησαν το «μόρφωμα» της «Γεωτεχνικής Σχολής» του ΑΠΘ. Η Σχολή δεν λειτούργησε ΠΟΤΕ. ΠΟΤΕ δεν συγκροτήθηκε και βέβαια δεν λειτούργησε η Κοσμητεία της. ΠΟΤΕ δεν έγινε εκλογή Κοσμήτορα. Μοναδική περίπτωση στα ελληνικά πανεπιστημιακά χρονικά. Ειδικά το Τμήμα Κτηνιατρικής του ΑΠΘ δεν αποδέχθηκε τη νοσηρή αυτή κατάσταση, αφού πουθενά σε όλον τον κόσμο δεν υπάρχει αντίστοιχο παράδειγμα.

Πρόσφατα, όμως (2005-06), πέτυχε και ανέτρεψε αυτήν την κατάσταση και έγινε και πάλι αυτόνομη και ανεξάρτητη Σχολή, μακριά από τις «γεωτεχνικές» εξαρτήσεις. Τα τελευταία χρόνια έχουμε την ίδρυση και λειτουργία δεύτερης Κτηνιατρικής Σχολής (Τμήμα) στην Ελλάδα, με έδρα την Καρδίτσα, που ανήκει στο ΠΘ και ειδικά στη Σχολή Επιστημών Υγείας. Ένας επιστημονικός χώρος που εκφράζει τις σύγχρονες τάσεις της επιστήμης μας και κυρίως βρίσκεται ανάμεσα στους στόχους της Κτηνιατρικής. Άλλωστε, όπως προαναφέρθηκε, τα νέα παιδιά που διαλέγουν να σπουδάσουν Κτηνιατρική, επιλέγουν την ευρύτερη περιοχή των «Επιστημών Υγείας» και πρέπει να γνωρίζουν ότι οι προπτυχιακές σπουδές τους έχουν υψηλό βαθμό δυσκολίας και συγκριτικά είναι από τις πιο δύσκολες στις περιοχές των επιστημών Υγείας και Βιολογίας.

Με την ίδρυση της Ένωσης Κτηνιατρικών Ευρωπαϊκών Κτηνιατρικών Σχολών (ΕΑΕΥΕ) τη δεκαετία του 1980, η Σχολή του ΑΠΘ συμμετείχε ως ιδρυτικό μέλος. Η Κτηνιατρική Σχολή του ΠΘ έγινε και αυτή μέλος της ΕΑΕΥΕ από το 2003. Για πλήρη και δόκιμη ενημέρωση παραθέτουμε ορισμένα σημεία από το **κεφ. 19, 19.1, 19.2 και 19.3, σελ. 168-174, από το σύγγραμμα του συναδέλφου Σπ. Γεωργάκη**: «Τα πενήντα χρόνια της Κτηνιατρικής Σχολής του ΑΠΘ. Επανεκδοση του 2003. Θεσσαλονίκη (Χορηγός της έκδοσης: Ελληνική Κτηνιατρική Εταιρεία)». Το κεφάλαιο αυτό (19ο) αφορά στις διαδικασίες αξιολόγησης της Κτηνιατρικής Σχολής του ΑΠΘ, ως ακολούθως:

19. Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ/ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ ΩΣ ΙΣΟΤΙΜΗΣ

19.1. Το καθεστώς της ελεύθερης εγκατάστασης και εργασίας στις χώρες της ΕΕ

Είναι γνωστό πως στην ΕΕ έχει θεσπιστεί το καθεστώς της ελεύθερης αγοράς εργασίας και της ελεύθερης διακίνησης των εργαζομένων. Αυτό, μεταξύ των άλλων, ισχύει και για τα επαγγέλματα του γιατρού, του οδοντιάτρου, του κτηνιάτρου, του φαρμακοποιού, της μαίας, του νοσηλευτή και του αρχιτέκτονα. Προϋποθέσεις για τη δυνατότητα εγκατάστασης και εργασίας των παραπάνω πτυχιούχων ανωτάτων σχολών, σε χώρα της ΕΕ άλλη από αυτή, στην οποία απέκτησαν το πτυχίο τους, είναι να προέρχονται από ιδρύματα πανεπιστημιακού επιπέδου και η διάρκεια και η ποιότητα των σπουδών τους να συμβαδίζουν με

τα οριζόμενα από τις σχετικές νομοθετικές διατάξεις της ΕΕ. Σε ότι αφορά στη διάρκεια των σπουδών, αυτή πρέπει να είναι τουλάχιστον πενταετής. Οι φοιτητές των χωρών της ΕΕ που σπουδάζουν τις παραπάνω επιστήμες πρέπει να έχουν ένα ελάχιστο ποσό γνώσεων, το ίδιο για όλους. Αυτό προσδιορίζεται από το ωρολόγιο πρόγραμμα σπουδών και εκπαίδευσης, δηλαδή από τα μαθήματα και από τη διάρκεια διδασκαλίας τους. Ο τρόπος και η διάρκεια διαδοχής, ο εξοπλισμός του ιδρύματος, η επιστημονική στάθμη του διδακτικού προσωπικού, οι δυνατότητες πρακτικής άσκησης και εκπαίδευσης των φοιτητών, οι ευκολίες που παρέχονται στους φοιτητές για την εκπαίδευσή τους, η ποιότητα των μαθημάτων σε συνδυασμό με τα διδασκόμενα μαθήματα, διαμορφώνουν την ποιότητα των σπουδών, η οποία αποτελεί τη δεύτερη και σημαντικότερη προϋπόθεση ισοτιμίας των τίτλων. Επιβάλλεται, συνεπώς, να είναι ίδια σε όλες τις Σχολές της ΕΕ, να ακολουθεί την εξέλιξη της επιστήμης και να αναβαθμίζεται διαρκώς.

Η διαπίστωση του επιπέδου ποιότητας, ο βαθμός προσαρμογής της στα ελάχιστα παραδεκτά όρια που επιθυμεί η ΕΕ και η συνεχής βελτίωση των σπουδών ή των προγραμμάτων διδασκαλίας μιας Σχολής επιτυγχάνεται με τις προβλεπόμενες αξιολογήσεις. Οι Σχολές, ανάλογα με τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων και με τις ελλείψεις που διαπιστώθηκαν, κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες. Οι αξιολογήσεις γίνονται από επιτροπή ειδικών και, εφόσον η Σχολή έχει κριθεί ότι πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται, εντάσσεται στη «θετική λίστα», επανακρίνεται όμως αργότερα (συνήθως μετά από 10ετία). Εάν διαπιστωθούν ελλείψεις και, ανάλογα με το είδος των ελλείψεων, η Σχολή δεν περιλαμβάνεται στην παραπάνω λίστα, επανακρίνεται σε λογικό, όμως, χρονικό διάστημα ώστε να μπορέσει να καλύψει τις ελλείψεις της.

Τα τελευταία χρόνια, όλος ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στον τομέα της Υγιεινής και Τεχνολογίας των τροφίμων και στη διασφάλιση της ασφάλειας των προοριζομένων για τον άνθρωπο τροφίμων. Σχολές με παράδοση δεν κρίθηκαν θετικά, γιατί υστερούσαν στην Υγιεινή και Τεχνολογία των τροφίμων. Πτυχιούχοι Σχολών, οι οποίες κρίθηκαν αρνητικά δεν θα έχουν τη δυνατότητα εγκατάστασης και εργασίας στις χώρες της ΕΕ, εκτός από εκείνη από την οποία προέρχεται το πτυχίο τους.

Σε ότι αφορά στους κτηνιάτρους, η ΕΕ εξέδωσε ήδη από το 1978 τις Οδηγίες 78/1026 και 78/1027 (έγ-

γραφα 378/1026 και 37L01078), η δε Ελληνική Πολιτεία τα ΠΔ 498/1989 και 455/1991. Σύμφωνα με την Οδηγία 78/1027 και το ΠΔ 498/1989, για να ασκήσει κανείς το επάγγελμα του κτηνιάτρου, πρέπει να αποκτήσει το σχετικό δίπλωμα ή πιστοποιητικό ύστερα «από συνολική κτηνιατρική εκπαίδευση τουλάχιστον πέντε ετών θεωρητικών και πρακτικών σπουδών κατά πλήρη απασχόληση σε πανεπιστήμιο.....».

19.2. Η πρώτη αξιολόγηση της Σχολής

Με την προοπτική της ελεύθερης αγοράς εργασίας και διακίνησης των επιστημόνων στις χώρες της ΕΕ ιδρύθηκε στην Κοινότητα η Advisory Committee on Veterinary Training (ACVT), με σκοπό τον συντονισμό και την αξιολόγηση των κτηνιατρικών σπουδών στις χώρες της ΕΕ, έτσι ώστε το επίπεδο των γνώσεων των αποφοίτων των Σχολών των χωρών να είναι παντού το ίδιο. Με το πνεύμα αυτό εκδόθηκαν οι παραπάνω αναφερόμενες οδηγίες που προβλέπουν τα ελάχιστα μαθήματα και το χρόνο διδασκαλίας και εκπαίδευσης των υποψήφιων κτηνιάτρων.

Στη συνέχεια, για την ομοιομορφία των αξιολογήσεων η ACTV εξέδωσε το ειδικό εγχειρίδιο (Standard Operating Procedures. Commission Document XV/E/8488/2/98), η τελευταία έκδοση του οποίου έγινε στις 17.1.2000 και με το οποίο κρίθηκε και αξιολογήθηκε και η Σχολή/Τμήμα Θεσσαλονίκης. Το 2001 η ACVT της ΕΕ μεταβίβασε στην EAEVE (European Association of Establishment for Veterinary Education) τη διαδικασία της αξιολόγησης των Ευρωπαϊκών Κτηνιατρικών Σχολών, καθώς και της επιλογής των κριτών (visiting experts).

Οι Κτηνιατρικές Σχολές έχουν υποχρέωση να προσαρμόσουν τα προγράμματα σπουδών τους στην Οδηγία 78/1027 και στις τροποποιήσεις της. Η διαπίστωση της προσαρμογής, καθώς και της ποιότητας σπουδών, η αξιολόγηση, όπως συνηθίζεται να λέγεται, γίνεται από πενταμελή επιτροπή ειδικών. Η αξιολόγηση γίνεται ύστερα από σχετική αίτηση της Σχολής και όταν αυτή έχει προετοιμαστεί κατάλληλα και πάντως εντός προκαθορισμένων χρονικών ορίων. Προϋπόθεση για την αξιολόγηση είναι η σύνταξη από την ενδιαφερόμενη Σχολή μιας πολύ λεπτομερούς έκθεσης αυτοαξιολόγησης, στην οποία περιγράφεται με σαφήνεια η πραγματική κατάσταση της Σχολής. Η έκθεση «αυτοαξιολόγησης» υποβάλλεται έγκαιρα στην επιτροπή, τουλάχιστον 3 μήνες πριν από την προβλεπόμενη ημερομηνία επιθεώρησης. Είναι φανερό

ότι η έκθεση αυτή αποτελεί στοιχείο αποφασιστικής σημασίας για την αξιολόγηση, συνεπώς, πρέπει να συνταχθεί με ιδιαίτερη προσοχή και υπευθυνότητα και με συνεργασία όλων των φορέων της Σχολής.

Η πρώτη αξιολόγηση της Κτηνιατρικής Σχολής (Τμήματος) έγινε στις 23-27 Οκτωβρίου 1989. Η επιτροπή αξιολόγησης, την οποία όρισε η Συμβουλευτική Επιτροπή για την εκπαίδευση των Κτηνιάτρων (Advisory Committee for Veterinary Training-ACVT), αποτελείτο από τους:

Καθηγητή Μ. Hesselholt (Δανία), πρόεδρο της επιτροπής

Καθηγητή Ρ. J. Quinn (Ιρλανδία), μέλος της επιτροπής

Dr A. Besh (Λουξεμβούργο), μέλος της επιτροπής

Καθηγητή Cordero Del Campillo (Ισπανία), μέλος της επιτροπής

Mr S. T. Allman, γραμματέα της επιτροπής

Πρόεδρος του Τμήματος την εποχή εκείνη ήταν ο καθηγητής κ. Τσιαμίτας Χριστόδουλος.

Μέλη της ελληνικής επιτροπής, η οποία προετοίμασε την έκθεση αυτοαξιολόγησης και ήταν υπεύθυνη για τη διαδικασία της επιθεώρησης, ήταν οι:

Καθηγητής Σ. Λεοντίδης, πρόεδρος

Καθηγητής Α. Καραμανλίδης, μέλος

Καθηγητής Π. Τσακάλωφ, μέλος

Αναπλ. καθηγητής Σ. Χαραλαμπίδης

Αναπλ. καθηγητής Πρ. Καραϊωάννογλου

Επίκ. καθηγητής Α. Καμαριανός

Επίκ. καθηγητής Δ. Ραπτόπουλος

Η επιτροπή παρουσίασε την έκθεση αυτοαξιολόγησης 92 περίπου σελίδων, η οποία περιέγραφε την κατάσταση του Τμήματος την εποχή εκείνη. Η επιτροπή επιθεώρησης δεν αξιολόγησε θετικά το Τμήμα σημειώνοντας 28 παρατηρήσεις, δηλ. ελλείψεις, τις οποίες διαπίστωσε και που αφορούσαν στη συγκρότηση του Τμήματος, στην ποιότητα των σπουδών, στις ελλείψεις στα εργαστήρια και κυρίως στις κλινικές, στην ύπαρξη μικρού αριθμού περιστατικών παραγωγικών ζώων στις κλινικές, στην ανυπαρξία νοσηλευτηρίου ζώων συντροφιάς που να λειτουργεί σε 24ωρη βάση, στη μη ικανοποιητική πρακτική άσκηση των φοιτητών κ.ά.

Κρίνοντας κανείς εκ των υστέρων, μπορεί να παρατηρήσει ότι το Τμήμα Κτηνιατρικής, την εποχή ε-

κείνη, δεν ήταν απόλυτα προετοιμασμένο για να δεχθεί την επιθεώρηση. Η κινητοποίηση, όμως, και η προετοιμασία που έγιναν το 1989, βοήθησαν στην επιθεώρηση του 2001. Γιατί, και το αρνητικό αποτέλεσμα της εποχής εκείνης συνέβαλε στο να συνειδητοποιήσει ο καθένας τις ευθύνες του, και στο μέτρο του δυνατού, προπάντων όμως, να αντιληφθεί το καθήκον του και να βοηθήσει στην προετοιμασία για τη δεύτερη επιθεώρηση. Ακόμα δόθηκε η ευκαιρία στη Σχολή/Τμήμα να απαιτήσει από την Πολιτεία τις αναγκαίες πιστώσεις, για να πραγματοποιηθούν οι βελτιώσεις που η επιτροπή υπέδειξε. Δυστυχώς, παρά τις πολλές αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης και τις αμέτρητες παραστάσεις των κατά καιρούς Προέδρων του Τμήματος στις αρμόδιες αρχές της Πολιτείας και παρά τις επανειλημμένες υποσχέσεις του Υπουργείου Παιδείας (βλ. πρακτικά Γενικών Συνελεύσεων Τμήματος των ετών 1990 μέχρι 2000), με λύπη κανείς θα σημειώσει ότι δεν δόθηκε καμιά απολύτως ιδιαίτερη βοήθεια, εκτός από την πίστωση που έδωσε το Υπουργείο Γεωργίας για την αγορά 3 αυτοκινήτων που χρησιμοποιούνται για τη πρακτική άσκηση των φοιτητών. Εξαιρεση αποτέλεσε και πάλι η Πρυτανεία του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που βοήθησε υλικά και στήριξε με κάθε θεμιτό τρόπο και μέσο την προσπάθεια της Σχολής .....» .

19.3 Η δεύτερη αξιολόγηση της Σχολής /Τμήματος

Η δεύτερη αξιολόγηση του Τμήματος έγινε το Νοέμβριο του 2001 από την ΕΑΕVE, η οποία έλαβε υπ' όψιν της τις υποδείξεις της πρώτης επιτροπής. Προηγήθηκε η έγκαιρη υποβολή της έκθεσης αυτοαξιολόγησης, μιας ογκώδους εργασίας από 248 σελίδες, για τη σύνταξη της οποίας χρειάστηκε πολύμηνη εργασία και σοβαρότατη προσπάθεια, ώστε να είναι αντικειμενική και να μην αφήνει περιθώρια παρατηρήσεων και αμφισβητήσεων. Στα μέλη της ελληνικής επιτροπής που εργάστηκαν για το σκοπό αυτό αξίζει κάθε έπαινος, τον οποίο άλλωστε επίσημα και δημόσια έδωσε ο ίδιος ο πρόεδρος της επιτροπής επιθεώρησης καθηγητής Dr A. Rinjnberk, όταν στη συνάντηση της επιτροπής με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος είπε ότι: «.....η έκθεση αυτοαξιολόγησης που υποβλήθηκε έγκαιρα, ήταν μια από τις καλύτερες εκθέσεις που πήρα μέχρι σήμερα.....». Η σύνταξη της έκθεσης αυτοαξιολόγησης έγινε σύμφωνα με την απόφαση XV/E/8488/2/98 της 17.1.2000 της ACVT και την απόφαση XV/8183/98-EN της 11.5.1998 της Γενικής Διεύθυνσης XV της ΕΕ.

Την επιτροπή που συνέταξε την έκθεση αυτοαξιολόγησης αποτελούσαν οι:

Καθηγητής Κυριάκης Σπυρίδων, πρόεδρος
Επίκ. καθηγητής Αλεξόπουλος Κωνσταντίνος
(τομέας: Κλινικών)
Επίκ. καθηγητής Φλετούρης Δημήτριος
(τομέας: Υγιεινής-Τεχνολογίας Τροφίμων)
Επίκ. καθηγητής Παπαϊωάννου Νικόλαος
(τομέας: Εργαστηρίων)
Λέκτορας Αρσένος Γεώργιος
(τομέας: Ζωικής Παραγωγής)
Λέκτορας Νικολαΐδης Ελευθέριος
(τομέας: Βασικών Επιστημών)

Η παραπάνω επιτροπή, εκτός από την έκθεση αυτοαξιολόγησης, συνέταξε προηγουμένως δύο ενημερωτικά φυλλάδια που απευθύνονταν στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, δίνοντάς τους τις απαραίτητες πληροφορίες για την επαρκέστερη προετοιμασία τους.

Την ομάδα, που εργάστηκε για την προετοιμασία της επιθεώρησης και συνεργάστηκε με τα μέλη της επιτροπής, αποτελούσαν οι:

Καθηγητής Κυριάκης Σπυρίδων, πρόεδρος
Καθηγητής Γιαννακόπουλος Αθανάσιος (*liaison officer- αν.πρόεδρος*)
Επίκ. καθηγητής Αλεξόπουλος Κωνσταντίνος
Επίκ. καθηγητής Παπαϊωάννου Νικόλαος
Επίκ. καθηγητής Ρουμπιές Νικόλαος
Επίκ. καθηγητής Φλετούρης Δημήτριος
Λέκτορας Αρσένος Γεώργιος
Λέκτορας Νικολαΐδης Ελευθέριος
Λέκτορας Πολυζοπούλου Ζωή

Την επιτροπή – αξιολόγησης αποτελούσαν οι:

Καθηγητής A. Rinjnberk (Ολλανδία), πρόεδρος
Καθηγητής A. Algers (Σουηδία), μέλος
Καθηγητής J. Calca (Πολωνία), μέλος
Dr M. Herann (Ελβετία), μέλος
Καθηγήτρια Dr. C. Martins (Πορτογαλία), μέλος
Dr S. T. Allman, συντονιστής
Dr D. M. Allman, γραμματέας

Η επιτροπή επιθεώρησης, σύμφωνα με το πρόγραμμα, επιθεώρησε τα εργαστήρια και τις κλινικές, συνομίλησε με τα μέλη ΔΕΠ, με τους διευθυντές των τομέων, με τους φοιτητές, με τους υποψήφιους διδά-

κτορες που υπάρχουν στο Τμήμα και με το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος. Ύστερα από μια πολύ εμπειριστατωμένη ενημέρωση-παρουσίαση, την οποία έκανε ο καθηγητής κ. Λαγόπουλος, σχετικά με τα έργα στο Κολχικό, η επιτροπή επισκέφθηκε το αγρόκτημα. Τα μέλη της εντυπωσιάστηκαν ιδιαίτερα από τις εγκαταστάσεις του Τμήματος στο Κολχικό και δεν έκρυψαν την ικανοποίησή τους για τις εργασίες που γίνονται και γι' αυτές που προγραμματίζονται να γίνουν. Τη θετική τους κρίση για το Τμήμα, αναμφίβολα, επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό οι εγκαταστάσεις και ο προγραμματισμός για το μέλλον του αγροκτήματος Κολχικού, οι βιομηχανικές μονάδες στις οποίες οι φοιτητές κάνουν μέρος από τις πρακτικές ασκήσεις και κυρίως η ΜΕΒΓΑΛ, η νέα πτέρυγα των εργαστηρίων με τη βιβλιοθήκη και το αναγνωστήριο.

Μετά το πέρας της επιθεώρησης, ο πρόεδρος του Τμήματος μαζί με την επιτροπή αξιολόγησης επισκέφθηκαν τον κ. Πρύτανη στο γραφείο του, στον οποίο ο πρόεδρος της επιτροπής ανακοίνωσε ότι η κρίση για το Τμήμα θα είναι θετική. Αυτό σημαίνει ότι το Τμήμα Κτηνιατρικής θα ανήκει, για μια δεκαετία, στη «Θετική Λίστα» των Σχολών της ΕΕ. Εν τω μεταξύ, και ύστερα από τη διευκρινιστική αλληλογραφία μεταξύ Τμήματος και Επιτροπής αξιολόγησης και την τελική συνάντηση στις Βρυξέλλες στις 11.7.2002, στην οποία από πλευράς Σχολής/Τμήματος συμμετείχαν οι κ. κ. Πρόεδρος και Αναπληρωτής Πρόεδρος και από πλευράς ΕΑΕVE και FVE το «Join Education Committee», ανακοινώθηκε και επίσημα πλέον ότι η Κτηνιατρική Σχολή/Τμήμα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης συγκαταλέγεται στον κατάλογο των αξιολογηθέντων και αποδεκτών (Evaluated and Approved) Κτηνιατρικών Σχολών της Ευρώπης.....».

Μετά από αυτή την ευνοϊκή εξέλιξη η Κτηνιατρική Σχολή του ΑΠΘ βρίσκεται από τον Ιούλιο του 2002 στον κατάλογο των θετικά αξιολογημένων Ευρωπαϊκών Σχολών. Αξίζει κανείς να επισκεφθεί τον ιστοχώρο της ΕΑΕVE και να δει π.χ. πόσες ιταλικές, ισπανικές, πορτογαλικές, γαλλικές, γερμανικές, βρετανικές και άλλων χωρών δεν συγκαταλέγονταν εκείνη την εποχή ή δεν συγκαταλέγονται και σήμερα στον κατάλογο αυτό. **Ας σημειωθεί ότι η Κτηνιατρική Σχολή του ΑΠΘ είναι η μοναδική ελληνική πανεπιστημιακή σχολή που έχει αξιολογηθεί θετικά (μέχρι σήμερα-Ιούλιος 2009), σύμφωνα με τους επίσημους κανονισμούς της ΕΕ.** Με την πρόσφατη απόφαση της ΓΣ

της ΕΑΕVE, όπως προαναφέρθηκε το Μάιο του 2009, να ψηφίζουν μόνο οι αξιολογημένες θετικά Σχολές, η Ελλάδα περιορίζεται προς το παρόν από δύο ψήφους σε μία. Όλη η δύναμη της ΕΑΕVE «περνάει» στην Κεντρική, Δυτική και Β. Ευρώπη. Επίσης, φαίνεται ότι έρχονται από το 2010-11 τα προβλεπόμενα «σκληρά» μέτρα για τη διακίνηση των πτυχιούχων Κτηνιατρικής, εκτός καταλόγου θετικά αξιολογημένων-πιστοποιημένων σχολών. Οι πτυχιούχοι του ΑΠΘ, και μέχρι το 2011, δεν θα αντιμετωπίσουν κανένα πρόβλημα, αλλά οι συνάδελφοι της Σχολής του ΠΘ πρέπει να προχωρήσουν στην προετοιμασία της αξιολόγησης – πιστοποίησης και με ορίζοντα το 2010-11. Όλοι οι πτυχιούχοι του ΑΠΘ και μέχρι την υποχρεωτική αξιολόγηση-πιστοποίηση του 2011, έχουν το προνόμιο της ισοτιμίας τίτλου και επαγγελματικών δικαιωμάτων στην ΕΕ. Οι νέοι πτυχιούχοι του ΑΠΘ, από 2011-12, εξαρτώνται από το αποτέλεσμα της επαναξιολόγησης (του 2011) και τις κρίσιμες μελλοντικές αποφάσεις της ΕΑΕVE και της FVE. «Κλειδί» των αποφάσεων της ΕΑΕVE είναι πάντοτε το 9μελές Executive Committee (EC). Ένα μέλος της εκπροσωπεί υποχρεωτικά τις Σχολές: Ιταλίας, Ελλάδας, Αλβανίας, Ρουμανίας και Ισραήλ. Η Ελλάδα είχε εκπρόσωπο από το 1998-2003. Δυστυχώς από το 2003 και μέχρι το 2009, η Ελλάδα δεν πέτυχε επανεκλογή. Στο EC της ΕΑΕVE συμμετέχει πάντοτε εκπρόσωπος της FVE, οι αποφάσεις της ΕΑΕVE έχουν πάντοτε τις ευλογίες της Ομοσπονδίας των Ευρωπαίων Κτηνιάτρων (FVE) και επιπλέον, σε κάθε επιτροπή αξιολόγησης συμμετέχει ιδιώτης Ευρωπαίος κτηνίατρος, εκπρόσωπος της FVE. Πρέπει να αναφερθεί ότι μεταξύ 1998-2003 το EC της ΕΑΕVE-FVE συνεδρίασε 2 φορές στη Θεσσαλονίκη και το Μάιο του 2002 πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα, για πρώτη φορά, και η ετήσια ΓΣ των Προέδρων-Κοσμητόρων μελών της ΕΑΕVE στις εγκαταστάσεις του ΑΠΘ. Πήραν μέρος συνολικά 84 εκπρόσωποι Ευρωπαϊκών Κτηνιατρικών Σχολών, που εκτός των άλλων συμμετείχαν και στον εορτασμό των 50 χρόνων από την ίδρυση της Κτηνιατρικής του ΑΠΘ (Μάιος, 2002). Ήταν πραγματικά μια μεγάλη ευκαιρία για τα μέλη ΔΕΠ της Σχολής μας να επεκτείνουν τις επαφές τους, ειδικά αφού είχε πια ανακοινωθεί από τον Πρόεδρο της ΕΑΕVE το θετικό αποτέλεσμα της αξιολόγησης του Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου του 2001.

Σε περίπτωση που και οι δύο Κτηνιατρικές Σχολές μας περάσουν τις «εξετάσεις», που έρχονται το 2010-11, το μέλλον της Ελληνικής Κτηνιατρικής Επι-

στήμης και των Ελλήνων Κτηνιάτρων (σε κάθε τομέα δραστηριότητας: επίσημοι κρατικοί κτηνίατροι, ιδιώτες ελεύθεροι επαγγελματίες, κτηνίατροι των ΕΔ, των διαφόρων οργανισμών, όπως π.χ. ΕΦΕΤ, ΕΟΦ, AGROCERT, ΕΛΟΓΑΚ, Συνεταιρισμών κ.λπ. και κυρίως των ΑΕΙ και των Ερευνητικών Κέντρων της χώρας μας) θα είναι λαμπρό (**Δεν μπορώ ούτε να σκεφθώ τις συνέπειες σε περίπτωση αποτυχίας**).

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι μετά την «τραγική» αποτυχία της πρώτης πιλοτικής αξιολόγησης του 1989, με την απόρριψη της Σχολής με 28 παρατηρήσεις κατηγορίας I (αφού μοναδική παρατήρηση αυτής της κατηγορίας σημαίνει αρνητική αξιολόγηση), το Ευρωπαϊκό Κτηνιατρικό κατεστημένο, εκείνης της εποχής, έδειχνε δυσπιστία ως προς τη δυναμική και το μέλλον της Σχολής του ΑΠΘ, αφού ήταν εξαιρετικά δύσκολο να βρεθεί άλλη σχολή της τότε ΕΟΚ, με τέτοιες «επιδόσεις», εκτός βέβαια κάποιων σχολών του Νότου της Ιταλίας.

Οι πρώτες προσπάθειες για αλλαγή του κλίματος έγιναν επί Προεδρίας του καθηγητή Νικ. Κατσαούνη (1991-93) και συνεχίστηκαν συστηματικά στην αντίστοιχη Προεδρία του αείμνηστου καθηγητή Χρ. Χειμωνά (1993-97). Η Προεδρία του καθηγητή Αγγ. Δεσίρη (1997-2001) συνέχισε την προσπάθεια αυτή και ανατέθηκε αμέσως στον τότε αν. Πρόεδρο (Σπ. Κυριάκη), ομόφωνα από τη ΓΣ της Σχολής, η ευθύνη της τελικής προσπάθειας. Η τετραετία αυτή (1997-2001) ήταν η πιο παραγωγική για τη Σχολή μας και με τις περισσότερες αναγκαίες αλλαγές που έγιναν στην Ιστορία της. Ακολούθησε η εκλογή του Σπ. Κυριάκη στο ΔΣ (EC, 1998-2003) της ΕΑΕVE (και στο joint com.ΕΑΕVE-FVE) και η εκλογή του ως Προέδρου της Σχολής, 2001-2003. Την περίοδο αυτή, αριθμός Ελλήνων συναδέλφων μελών ΔΕΠ και ιδιωτών συμμετείχαν στις διάφορες επιτροπές αξιολόγησης άλλων Ευρωπαϊκών σχολών, ως «visiting experts», εκπροσωπώντας την ΕΑΕVE ή τη FVE. Τέλος, ανατέθηκε, το 2003-04, ακόμη και η Προεδρία σε Έλληνα συνάδελφο επιτροπής αξιολόγησης, Σχολής της Δυτικής Ευρώπης.

Στην απόλυτα επιτυχή προσπάθεια του 2001-02 δεν συνέβαλαν μόνο οι προσπάθειες όλων των συναδέλφων μελών ΔΕΠ και ιδιαίτερα των πέντε νεαρών συναδέλφων, εκπροσώπων του κάθε τομέα της Σχολής, δύο ακόμη από τον τομέα των Κλινικών και η πολύτιμη βοήθεια και συμπαράσταση του τότε αν. Προέδρου καθηγητή Αθ. Γιαννακόπουλου, αλλά και με-

γάλος αριθμός φοιτητών με επικεφαλής το ΔΣ του συλλόγου τους, μεταπτυχιακών σπουδαστών, η πολύτιμη προσπάθεια της Γραμματείας της Σχολής, όλοι οι ιδιώτες και δημόσιοι κτηνίατροι που εθελοντικά πήραν μέρος στη διαδικασία της αξιολόγησης, μετά από πρόσκληση της επιτροπής, η τότε Πρυτανεία του ΑΠΘ, ο ΠΚΣ, η ΠΕΚΔΥ και κυρίως η Ελληνική Κτηνιατρική Εταιρεία, που συνέβαλε τα μέγιστα, και υλικά και ηθικά. Η ΕΚΕ, εκτός των άλλων, κάλυψε και όλα τα έξοδα της επίσκεψης εκπροσώπων της ΕΑΕVE πριν από την τελική διαδικασία της αξιολόγησης (**pre-visit evaluation test**), που δεν ήταν υποχρεωτική, αλλά βοήθησε σε μέγιστο βαθμό την επιτυχή έκβαση της τελικής προσπάθειας. Ακόμη, πρέπει να τονιστεί η μεγάλη προσφορά στη βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής της Σχολής μας επί Πρυτανείας του συναδέλφου καθηγητή Αντ. Μάντη (1994-97) **και κυρίως με τη νέα πτέρυγα της Σχολής** (νέα βιβλιοθήκη, νέο αναγνωστήριο φοιτητών, νέοι χώροι για χρήση Η/Υ από τους φοιτητές, νέες εγκαταστάσεις γραμματείας, νέα αίθουσα συνεδριάσεων, νέα εργαστήρια και νέοι χώροι-κυλικείο φοιτητών) **και με τις νέες εγκαταστάσεις στο Κολχικό** (υπάρχει βέβαια και η υποχρέωση για την ολοκλήρωση των εγκαταστάσεων της Σχολής στο Κολχικό μέχρι τη νέα αξιολόγηση και σύμφωνα με τη μελέτη που έχει δοθεί στην επιτροπή των «visiting experts» από την υπεύθυνη ομάδα εργασίας του Πολυτεχνείου του ΑΠΘ Καθηγητή Λαγόπουλου). Ας σημειωθεί ότι ορισμένες από αυτές τις νέες εγκαταστάσεις της Σχολής μας προκάλεσαν ακόμη και «καλοπροαίρετη ζήλεια» των «visiting experts».

Πριν κλείσει το κεφάλαιο της θετικής αξιολόγησης της Σχολής του ΑΠΘ, πρέπει να θυμηθούμε ορισμένα δεδομένα, που αφορούσαν σε εκείνη την περίοδο. Κατά τα πανεπιστημιακά έτη 2000-01 και 2001-02, οι ενεργοί – κανονικοί φοιτητές-φοιτήτριες δεν ξεπερνούσαν τους 530 και οι «επί πτυχίω» τους 700, εξαιτίας της εφαρμογής του μοναδικού για τα ελληνικά πανεπιστημιακά χρονικά κανονισμού των προαπαιτούμενων μαθημάτων. Έτσι, η σχέση φοιτητών και διδασκόντων-μελών ΔΕΠ βασίστηκε μόνο στους ενεργούς, που ήταν περίπου 500, και όχι στο σύνολο των 1.200 περίπου (500+700) και αυτό περιγράφηκε αναλυτικά στο «**Self Evaluation Report**» και έγινε απόλυτα αποδεκτό. Στην αντίθετη περίπτωση θα ήταν καταστροφικό για τη Σχολή, γιατί θα χρειαζόταν υπερδιπλάσιος αριθμός μελών ΔΕΠ. Το τελικό πρόγραμμα σπουδών της Σχολής που αξιολογήθηκε, ί-

σχυε από το πανεπιστημιακό έτος 2000-01 και κρίθηκε απόλυτα αξιόπιστο και πετυχημένο από τους «visiting experts», με ορισμένες εξαιρετικές και πολύτιμες τροποποιήσεις και προσθήκες, που αναφέρονται λεπτομερώς στο ογκώδες «**Report on the visit**» και που πρέπει να έχουν ενσωματωθεί πριν την προσεχή αξιολόγηση του 2011 (**όπως εισαγωγή στο πρόγραμμα σπουδών νέων γνωστικών αντικειμένων, μείωση των ωρών θεωρητικής διδασκαλίας, αύξηση** αντίστοιχα των ωρών εργαστηριακών-κλινικών ασκήσεων, **συνεργασία** των περιοχών ζωικής παραγωγής και κλινικής υποστήριξης των παραγωγικών ζώων: θηλαστικών, πτηνών, ψαριών και μελισσών, **αύξηση** των κλινικών περιστατικών των ζώων συντροφιάς-ιπποειδών, **αύξηση** του αριθμού των νέων μελών ΔΕΠ κατόχων Ευρωπαϊκών Κολλεγίων, **συμμετοχή** της Σχολής σε προγράμματα απόκτησης προσόντων νεαρών συναδέλφων που επιθυμούν να πάρουν μέρος στη διαδικασία των εξετάσεων για τα διάφορα Ευρωπαϊκά Κολλέγια, **αύξηση** του αριθμού των νέων μελών ΔΕΠ με μεταπτυχιακούς-ερευνητικούς τίτλους που αποκτήθηκαν εκτός Σχολής κ.λπ.), καθώς και τις υποχρεωτικές προϋποθέσεις του τελευταίου εγγράφου προς τη Σχολή μας του τότε Προέδρου της ΕΑΕVE (2003) για τη δομή και λειτουργία των Κλινικών (όπως: **Ένα νοσοκομείο ζώων συντροφιάς** με διάφορες υπομονάδες, λειτουργία 24ωρη και όλο το χρόνο. **Ένα νοσοκομείο παραγωγικών ζώων** με υπομονάδες μηρυκαστικών, μονογαστρικών: χοίρων, πτηνών, κουνελιών και **Εργαστήρια: Ιχθυοπαθολογίας και Μελισσοπαθολογίας**). Η τύχη της επαναξιολόγησης – πιστοποίησης του 2011 θα εξαρτηθεί από τις προετοιμασίες που έχουν προηγηθεί στη διάρκεια της Προεδρίας των καθηγητών Δ. Ραπτόπουλου (2003-07), Τ. Ράλλη (2007-09) και κυρίως από τις αντίστοιχες και καθοριστικές προετοιμασίες της Προεδρίας που «έρχεται» για το 2009-11 του καθηγητή Ι. Βλέμμα (**με την ολόψυχη ευχή να πετύχει στον πιο πολύτιμο στόχο της, που είναι η επαναξιολόγηση της εθνικής Σχολής μας**). Η τελευταία, βέβαια, θα «υποστεί» και τη μεγάλη καταπόνηση της όλης διαδικασίας και θα έχει τη μεγάλη ευθύνη να διατηρήσει το σημερινό προνόμιο της Εθνικής Κτηνιατρικής Σχολής μας, να βρίσκεται στον κατάλογο των θετικά αξιολογημένων Ευρωπαϊκών Σχολών. Προνόμιο που δίνει διεθνή καταξίωση στη Σχολή μας και στους κτηνιάτρους που αποφοιτούν από αυτήν, αφού το Ευρωπαϊκό σύστημα αξιολόγησης των Κτηνιατρικών Σχολών (ΕΕ: ΕΑΕVE-FVE) θεωρείται σήμερα, σε παγκόσμιο επίπεδο, το πιο αξιόπιστο

(το αντίστοιχο σύστημα αξιολόγησης της Β. Αμερικής εξετάζει, σε συνεργασία με το EC της ΕΑΕVE, την προοπτική αμοιβαίας αναγνώρισης, αφού κάτι ανάλογο έχει ξεκινήσει, όπως αναφέρθηκε, και με τα Κολλέγια των Κτηνιατρικών Ειδικοτήτων).

Από το 2001-02, όμως, μέχρι το 2010-11 η αύξηση του χρόνου σπουδών στην Κτηνιατρική, από 10 εξάμηνα (5 χρόνια) σε 12 αντίστοιχα (6 χρόνια), δεν αποτελεί πια ευχή, αλλά ουσιαστική ανάγκη και προς αυτόν τον τομέα πρέπει να γίνει άμεση και σοβαρή προσπάθεια αναβάθμισης της Σχολής του ΑΠΘ (και του ΠΘ). Ακόμη, πρέπει να τονιστεί ότι οι Κτηνιατρικές προπτυχιακές σπουδές κοστίζουν περισσότερο και από τις αντίστοιχες Ιατρικές σπουδές (είναι παγκοσμίως οι πιο δαπανηρές πανεπιστημιακές σπουδές, σε σύγκριση με κάθε άλλη επιστήμη), γιατί τα Κτηνιατρικά Εργαστήρια και κυρίως οι Κλινικές είναι εκπαιδευτικές και δεν είναι ενταγμένες στο εθνικό σύστημα υγείας, με τις ανάλογες ιδιαίτερες χρηματοδοτήσεις από αυτό. Η μόνη λύση σήμερα για μια σύγχρονη Κτηνιατρική Σχολή στο χώρο της ΕΕ με οικονομικές δυνατότητες, για τη βελτίωση των σπουδών που παρέχει είναι: α) η **συμμετοχή** σε μεγάλα χρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά και εθνικά ερευνητικά ανταγωνιστικά προγράμματα (και για τις 2 Σχολές μας: ειδικά όμως για την ΑΠΘ, η αύξηση της συμμετοχής της σε ανταγωνιστικά προγράμματα του 7ου Πλαισίου για την έρευνα: 2007-13 της ΕΕ αποτελεί μονόδρομο και υποχρέωση κυρίως στις περιοχές: «στάβλος-πιάτο» και ζωοναθροπονόσοι), β) η **λειτουργία** των κλινικών ζώων συντροφιάς και ιπποειδών με ιδιαίτερα χρηματοοικονομικά κριτήρια και η διάθεση των «κερδών» τους αποκλειστικά για τη βελτίωση των παρεχόμενων σπουδών τους (σήμερα υπάρχουν Σχολές που οι Κλινικές αυτές προσφέρουν τεράστια ποσά στον προϋπολογισμό τους) και γ) η **αξιοποίηση** από την πρωτογενή κτηνοτροφική παραγωγή και τη βιομηχανία τροφίμων ζωικής προέλευσης των δυνατοτήτων των αντίστοιχων περιοχών της Σχολής, για τη βελτίωση της παραγωγικότητάς τους και την αντίστοιχη βελτίωση της υγιεινής-ασφάλειας των τροφίμων αυτών (σήμερα υπάρχουν Σχολές της Ευρώπης, που π.χ. ελέγχουν και πιστοποιούν ακόμη και τις εξαγωγές επώνυμων ζωικών προϊόντων της χώρας τους, με τεράστια οικονομικά οφέλη και των Σχολών τους και της χώρας τους).

Τέλος, πρέπει να καταβληθούν ιδιαίτερες προσπάθειες, προς την ελληνική πολιτεία, για την ιδιαί-

τερη μεταχείριση και κατοχύρωση των πτυχιούχων της Κτηνιατρικής που προέρχονται από θετικά αξιολογημένες Σχολές (ελληνικές ή από άλλες σχολές κρατών-μελών της ΕΕ), καθώς και των διπλωματούχων Ευρωπαϊκών Κτηνιατρικών Ειδικοτήτων (και μελλοντικά εθνικών ειδικοτήτων-πιστοποιήσεων). Αυτά αποτελούν και μια νέα πρόκληση των ΑΕΙ-ΠΚΣ- ΕΚΕ για τη χώρα μας.

Ε. Μεταπτυχιακή εκπαίδευση στην Ελλάδα. Ειδικότητες Εθνικές και Ευρωπαϊκές. Επίσημοι επαγγελματικοί (επιστημονικοί) τίτλοι. Διαρκής Εκπαίδευση.

Στην Ελλάδα ουσιαστικά υπάρχουν μεταπτυχιακές σπουδές μόνο για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος. Δυστυχώς, δεν υπάρχουν κανόνες και προκηρύξεις βάσει κανονισμών, πλην αυτών που αναφέρονται στο εκάστοτε νομοθετικό πλαίσιο για τα ΑΕΙ και κυρίως δεν εφαρμόζεται η ευρωπαϊκή και η διεθνής απαίτηση και πρακτική για τη δημοσίευση, πριν από την υποστήριξη αριθμού εργασιών σε περιοδικά του SCI και με συγκεκριμένο βαθμό βαρύτητας (όπως αυτό συμβαίνει σήμερα στη διεθνή επιστημονική κοινότητα) και το απαιτεί και η ΕΑΕVE/FVE: 3-4 δημοσιεύσεις, με IF 7-10 και χρόνο παραμονής για εκπαίδευση-έρευνα 4-8 χρόνια, ευτυχώς, όμως, υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις στις δύο σχολές μας, αλλά δυστυχώς παραμένουν εξαιρέσεις). Έχουμε ακόμη το φαινόμενο ότι υπάρχουν ορισμένες διδακτορικές διατριβές, χωρίς την έγκριση της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας, αποκλειστικά στην ελληνική γλώσσα (χωρίς έγκριτη δημοσίευση, ακόμη και μετά την υποστήριξη) και που δεν προέρχονται από ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα, αλλά π.χ. περιγράφουν μικρό αριθμό κλινικών περιστατικών και μέρος της διαγνωστικής διαδικασίας πραγματοποιείται εκτός των «ορίων» των Σχολών μας. Η διαδικασία εκπόνησης των διδακτορικών διατριβών πρέπει να αναθεωρηθεί άμεσα και να προσαρμοστεί στα υποχρεωτικά ευρωπαϊκά δεδομένα, αφού αποτελεί και απαίτηση των κανόνων πιστοποίησης ΕΑΕVE/FVE level-1 και level-2 (quality assurance). Επίσης, οι Έλληνες κτηνίατροι πρέπει να γνωρίζουν ότι η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, σε διάφορες άλλες Σχολές, εκτός των Επιστημών Υγείας, της χώρας μας και του εξωτερικού μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα «γνωστικού αντικειμένου», αφού δεν καλύπτουν αποκλειστικές επιστημονικές κτηνιατρικές δραστηριότητες (όπως π.χ. έλεγχος νοσημάτων των ζώων, φυσιοπαθολογία της

αναπαραγωγής τους, υγιεινή-ασφάλεια τροφίμων ζωικής προέλευσης, ζωονανθρωπονόσους κ.λπ.).

Στον τομέα μεταπτυχιακών σπουδών για MSc, στην Ελλάδα υπάρχουν ορισμένα προγράμματα σε εξέλιξη στις δύο σχολές μας. Δεν αποτελούν, όμως, καμία λύση του προβλήματος. Η πραγματική λύση είναι αυτή που ξεκίνησε με προγράμματα για την απόκτηση των απαιτούμενων προσόντων, που καταλήγει στο δικαίωμα για εξετάσεις απόκτησης Ευρωπαϊκού Διπλώματος Ειδικότητας, όπως π.χ. τώρα τελευταία για: Veterinary Dermatology (ΑΠΘ) και Small Ruminant Health Management (ΠΘ). Πρέπει, όμως, να αναφερθεί ότι η πρώτη προσπάθεια στην Ελλάδα για απόκτηση Ευρωπαϊκού Κολλεγίου ξεκίνησε στο ΑΠΘ, από τον καθηγητή Δ. Ραπτόπουλο, στην ειδικότητα: Veterinary Anaesthesia and Analgesia. Ο συνάδελφος Δ. Ραπτόπουλος είναι και ο πρώτος Έλληνας κτηνίατρος κάτοχος τίτλου Ευρωπαϊκού Κολλεγίου.

Είναι καιρός οι «εντός» Σχολών, οι «εκτός» Σχολών και εκτός Ελλάδας, Έλληνες Διπλωματούχοι Ευρωπαϊκών Κολλεγίων να συνεργαστούν κάτω από ειδικούς κανόνες και στέγη (ΑΕΙ, ΕΚΕ, ΠΚΣ) και να αρχίσει η δυνατότητα των Κτηνιάτρων της χώρας μας να αποκτήσουν τη μοναδική Επαγγελματική Ευρωπαϊκή Ειδικότητα Επιπέδου Κολλεγίου και συγχρόνως να αρχίσει η εφαρμογή παράλληλου προγράμματος Εθνικής εμβέλειας ειδικοτήτων, επαγγελματικών πιστοποιήσεων και αναγνώρισης κτηνιατρικών ειδικοτήτων που κτήθηκαν επίσημα και μετά από εξετάσεις, σε διάφορες χώρες του εξωτερικού (κάτω από τη στέγη των: ΑΕΙ-ΕΚΕ- ΠΚΣ και με τη συνεργασία της EBVS και της FVE). Έτσι, και η διαρκής εκπαίδευση μπορεί και πρέπει να ενταχθεί στο σύστημα των Ευρωπαϊκών-Εθνικών ειδικοτήτων. Χρειάζονται άμεσες πρωτοβουλίες, συντονισμός και ένωση δυνάμεων. Δυστυχώς, οι Έλληνες κάτοχοι Ευρωπαϊκών ειδικοτήτων και εργαζόμενοι στην Ελλάδα είναι λίγοι και σε ορισμένες περιπτώσεις απουσιάζουν σημαντικές ειδικότητες, όπως π.χ. Internal Medicine (Companion animals), Veterinary Neurology, Veterinary Ophthalmology, Veterinary Surgery, Veterinary Dentistry, Equine Internal Medicine και Veterinary Behavioural Medicine (Companion animals) και που έχουν κυρίως σχέση με την Κτηνιατρική των ζώων συντροφιάς. Ανάλογα, όμως, προβλήματα αντιμετωπίζουν και άλλες χώρες (π.χ. η Ιταλία στη χειρουργική), πρέπει να γίνουν ειδικές διαπραγματεύσεις και να βρεθούν πρακτικές λύσεις με την EBVS.

Εντός Ελλάδος, εργάζονται σήμερα (Ιούλιος 2009) 38 κτηνίατροι με επίσημη ευρωπαϊκή ειδικότητα στα εξής γνωστικά αντικείμενα: Διαγνωστική Απεικονιστική (1 κτηνίατρος), Διαγνωστική Παθολογία (1 κτηνίατρος), Διαχείριση Υγείας Βοοειδών (4 κτηνίατροι), Διαχείριση Υγείας Μικρών Μηρυκαστικών (2 κτηνίατροι), Διαχείριση Υγείας Χοίρων (2 κτηνίατροι), Κτηνιατρική Αναισθησιολογία-Αναλγησία (2 κτηνίατροι), Κτηνιατρική Αναπαραγωγή (6 κτηνίατροι), Κτηνιατρική Δερματολογία (1 κτηνίατρος), Κτηνιατρική Δημόσια Υγεία (13 κτηνίατροι στην υποειδικότητα Επιστήμης των Τροφίμων και 3 κτηνίατροι στην υποειδικότητα της Κτηνιατρικής των Πληθυσμών), Κτηνιατρική Συγκροτική Διατροφή (1 κτηνίατρος), Κτηνιατρική Παρασιτολογία (4 κτηνίατροι) και Κτηνιατρική Φαρμακολογία- Τοξικολογία (1 κτηνίατρος). Επιπλέον, τρεις (3) Έλληνες είναι κάτοχοι δύο επίσημων Ευρωπαϊκών ειδικοτήτων (μόνο 70 κτηνίατροι σε όλη την Ευρώπη κατέχουν σήμερα δύο Ευρωπαϊκά Κολλέγια).

Εκτός Ελλάδος, ζουν και εργάζονται άλλοι επτά Έλληνες ειδικευμένοι κτηνίατροι στα εξής γνωστικά αντικείμενα: Διαγνωστική Απεικονιστική (1 κτηνίατρος), Κτηνιατρική Αναπαραγωγή (1 κτηνίατρος), Κτηνιατρική Εσωτερική Παθολογία Ζώων Συντροφιάς (1 κτηνίατρος στην υποειδικότητα της Καρδιολογίας και 1 κτηνίατρος στην υποειδικότητα της Εσωτερικής Παθολογίας), Κτηνιατρική Παθολογική Ανατομική (1 κτηνίατρος) και Κτηνιατρική Χειρουργική (2 κτηνίατροι στην υποειδικότητα της Χειρουργικής Ζώων Συντροφιάς). Έτσι, συνολικά υπάρχουν 15 ειδικότητες, από τις 23, που κατέχουν εντός και εκτός Ελλάδας εργαζόμενοι κτηνίατροι. Από τις 15 οι 12 ειδικότητες εντός, 3 εκτός και 2 ασκούνται και στο εξωτερικό και στην Ελλάδα, αντίστοιχα.

Αυτή σήμερα είναι η πραγματικότητα για τη χώρα μας και πρέπει άμεσα να ληφθούν μέτρα, γιατί η όλη κατάσταση θα επηρεάσει αρνητικά ακόμη και τις μελλοντικές απαιτήσεις πιστοποίησης των Σχολών μας και κυρίως θα δημιουργήσει προβλήματα στο επαγγελματικό μέλλον των νέων συναδέλφων, από την ελεύθερη εγκατάσταση ιδιωτών κτηνιάτρων από τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η σημερινή άναρχη, χωρίς κανένα προγραμματισμό και αποδεκτούς κανόνες από την ευρωπαϊκή-διεθνή κοινότητα, διαρκής «εκπαίδευση» των Ελλήνων Κτηνιάτρων αποτελεί πρόβλημα και δεν προσφέρει κανένα ουσιαστικό και τυπικό προσόν για το δύσκολο μέλλον που διαγράφεται στον ανταγωνι-

στικό χώρο της ΕΕ για την Επιστήμη και το Επάγγελμα μας (με πιθανά οφέλη μόνο για τους οργανωτές της διαρκούς «εκπαίδευσης» και τους κατά περίπτωση χορηγούς).

ΣΤ. Επαγγελματικό Δικαίωμα – Υποχρεώσεις. Συνδικαλισμός – Κοινωνική Ασφάλιση. Σχέσεις με την Ε.Ε. και τη Διεθνή Κτηνιατρική Κοινότητα.

Οι τελευταίες ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις στην Κτηνιατρική Επιστήμη και στην Άσκηση του Επαγγέλματος απαιτούν ειδικά Επαγγελματικά Δικαιώματα και κυρίως Υποχρεώσεις. Η Κτηνιατρική σήμερα έχει μοναδικό ρόλο να παίξει στον τομέα της προστασίας της υγείας και της ευζωίας του ανθρώπου. Είτε ο άνθρωπος αυτός είναι καταναλωτής τροφίμων ζωικής προέλευσης, είτε είναι ιδιοκτήτης ζώου συντροφιάς, είτε είναι ιδιοκτήτης παραγωγικών ζώων (θηλαστικών, πτηνών, ψαριών και μελισσών) και όλη του η προκοπή και προοπτική βασίζεται στην Κτηνιατρική Επιστήμη. Ακόμη, η Κτηνιατρική ασχολείται με τον έλεγχο-πρόληψη λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων που μεταδίδονται από τα ζώα στον άνθρωπο και αντίστροφα (π.χ. γρίπη), με τον αντίστοιχο έλεγχο των τροφιμογενών λοιμώξεων-παρασιτώσεων (από τα ζωικά τρόφιμα) του ανθρώπου και με τη βιοϊατρική έρευνα με τη χρησιμοποίηση, όπου είναι απαραίτητο, πειραματοζώων-ζωικών προτύπων που τα συμπεράσματα των ερευνών αυτών έχουν ως στόχο την πρόοδο της ιατρικής του ανθρώπου και τη βελτίωση της ευζωίας του. Γι' αυτούς τους λόγους η Κτηνιατρική Εκπαίδευση και Επαγγελματική Κατοχύρωση ανήκει αποκλειστικά στις Επιστήμες Υγείας. Έτσι, τα πτυχία Ιατρικής, Κτηνιατρικής, Οδοντιατρικής και Φαρμακευτικής είναι Επαγγελματικά, αποκλειστικά πανεπιστημιακής πιστοποιημένης εκπαίδευσης, πουθενά στον κόσμο ολόκληρο δεν υπάρχουν αντίστοιχα ΤΕΙ και Ιδιωτικά Κολλέγια (που δίνουν πτυχία τεχνολόγου: γιατρού, κτηνιάτρου, οδοντιάτρου και φαρμακοποιού, όπως αυτό γίνεται π.χ. στην περίπτωση των τεχνολόγων: ζωικής, φυτικής παραγωγής, τροφίμων, ιχθυολόγων, δασοπονίας κ.λπ.). Ακόμη, πουθενά στον κόσμο π.χ. Ευρώπη, Αμερική, Ασία και Αυστραλία δεν υπάρχουν «Γεωτεχνικές Σχολές», αντίστοιχα Επαγγελματικά Επιμελητήρια (Γεωτεχνικά) και βέβαια «Γεωτεχνικό» επάγγελμα.

Η Κτηνιατρική στην Ελλάδα χρειάζεται άμεση προάσπιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών

της, δεν είναι π.χ. «γεωτεχνικό» επίτευγμα ο έλεγχος της γρίπης των πτηνών, **δεν έχει κανένα ρόλο να παίξει ο «γεωτεχνικός»** στην προάσπιση της δημόσιας υγείας, π.χ. από την αλόγιστη και παράνομη χρήση των αντιβιοτικών στην κτηνοτροφία (θηλαστικά, πτηνά, ψάρια, μέλισσες) και στα ζώα συντροφιάς. **Δεν μπορεί το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο να «μπει»** στο πρόβλημα της παράνομης άσκησης της Κτηνιατρικής στα ζώα συντροφιάς, στα ψάρια-ιχθυοκαλλιέργειών, στις μέλισσες, στα παραγωγικά θηλαστικά και πτηνά, **της παράνομης διακίνησης των κτηνιατρικών φαρμάκων και της αντίστοιχης παράνομης έκδοσης κτηνιατρικής συνταγής, στον έλεγχο των ζωοανθρωπονόσων και στην Υγιεινή-Ασφάλεια των τροφίμων ζωικής προέλευσης, για την καλύτερη δυνατή κτηνιατρική προστασία της δημόσιας υγείας.**

Είναι καιρός να γίνει ειρηνικός και πολιτισμένος διάλογος με το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο. Δυστυχώς, τίποτε κοινό δεν υπάρχει, ακόμη και η νοσοκομειακή-ιατροφαρμακευτική και συνταξιοδοτική ασφάλιση των κτηνιάτρων ανήκει σε άλλο φορέα (ΤΣΑΥ=Ταμείο Συντάξεως και Αυτασφάλισεως Υγειονομικών και όχι Γεωτεχνικών) και για τους κτηνιάτρους του Δημοσίου (αποκλειστικά από το 1993). Στους Γεωτεχνικούς δεν υπάρχει κλάδος που η πλειοψηφία του να υπηρετεί στον ιδιωτικό τομέα (Η ένταξη των κτηνιάτρων στο ΤΣΑΥ ανάγεται από το 1930).

- Κανένας άλλος γεωτεχνικός δεν έχει ιδιαίτερο **Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών με ειδική π.χ. ρύθμιση ΦΠΑ 9%**, όπως αυτή για τους κτηνιάτρους.

- Κανένας άλλος γεωτεχνικός **δεν έχει ιδιαίτερα επαγγελματικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, όπως π.χ. συνταγή, ακουστικό, νυστέρι, κτηνιατρική ιατροδικαστική γνωμάτευση, υποχρεωτική κτηνιατρική γνωμάτευση καταλληλότητας τροφίμων-ζώων παραγωγικών (αναπαραγωγής-σφαγής) και ζώων συντροφιάς- ιπποειδών-εξωτικών-ζωολογικού κήπου.**

- Πρέπει να προέρχεται από αξιολογημένη Κτηνιατρική Σχολή, είναι 5ετούς τουλάχιστον φοίτησης-εγκεκριμένη από την ΕΕ, και οι Επαγγελματικές Ειδικότητες δίδονται αποκλειστικά από αντίστοιχα Ιδρύματα Κτηνιατρικά και φορείς της ΕΕ.

- Κανένας άλλος γεωτεχνικός **δεν έχει ειδικούς, νομοθετικά κατοχυρωμένους, κανονισμούς για την ίδρυση και λειτουργία των επαγγελματικών χώρων του**, όπως π.χ. ιατρείου ζώων συντροφιάς, ιατρείου παραγωγικών ζώων, επαγγελματικού κτηνιατρικού

γραφείου παραγωγικών ζώων, κλινικής ζώων συντροφιάς και κλινικής παραγωγικών ζώων.

- Το Κτηνιατρικό επάγγελμα έχει ειδικούς και ιδιαίτερους κανόνες δεοντολογίας και βιοηθικής, ξεχωριστούς από τα άλλα μέλη του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου.

- Οι κτηνιατρικοί φορείς της Ελλάδας πρέπει να έχουν και έχουν αυτοτελή σχέση και παρουσία μέσα στην Ευρωπαϊκή και Διεθνή Κτηνιατρική Κοινότητα, όπως π.χ. ο ΠΚΣ εκπροσωπεί την Ελλάδα στη FVE (Ομοσπονδία Ευρωπαϊών Κτηνιάτρων), οι δύο Κτηνιατρικές Σχολές (ΑΠΘ και ΠΘ) συμμετέχουν στην ΕΑΕVE και ένας Έλληνας συνάδελφος είναι τακτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (για τις Κτηνιατρικές ειδικότητες) και πρέπει υποχρεωτικά να συνεργάζονται με την ΠΕΚΔΥ, όταν υπάρχουν θέματα επίσημων κτηνιάτρων (έτσι πλέον αναφέρονται οι κρατικοί κτηνίατροι: ΥπΑΑΤ, των ΝΑ, του ΕΟΦ και του ΕΦΕΤ). Άλλωστε και οι επίσημοι κτηνίατροι στην ΕΕ «λειτουργούν» μέσω της FVE.

- Η ΕΚΕ αντιπροσωπεύει, εκτός των άλλων, την Ελλάδα: στην Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Εταιρεία Ζώων Συντροφιάς, στην Παγκόσμια Κτηνιατρική Εταιρεία, και σε κάθε κλαδική επιστημονική κτηνιατρική παγκόσμια εταιρεία για παραγωγικά ζώα, πειραματόζωα, ευζωία ζώων εργαστηρίου, συντροφιάς και παραγωγικών, υγιεινής-ασφάλειας τροφίμων ζωικής προέλευσης και ζωονοσογόνους.

- Οι Κτηνιατρικές Σχολές μας λειτουργούν και συνεργάζονται αποκλειστικά με την ΕΕ, μέσω κυρίως της ΕΑΕVE και του «joint com.της ΕΑΕVE-FVE».

- Υποχρεωτικά η ΕΚΕ και ο ΠΚΣ πρέπει να συνεργαστούν άμεσα με τα ΑΕΙ της χώρας μας, την ΕΒVS και τη FVE για τις ειδικότητες των κτηνιάτρων (ευρωπαϊκές-εθνικές), τη διαρκή εκπαίδευση και την πιστοποίηση κτηνιατρικών επαγγελματιών δραστηριοτήτων.

Στο τελευταίο (11ο) Πανελλήνιο Κτηνιατρικό Συνέδριο (Μάρτιος 2009) αποφασίστηκε και πρέπει άμεσα να υλοποιηθεί από την ΕΚΕ, τον ΠΚΣ, την ΠΕΚΔΥ (με ορισμένες διαφωνίες της) και τους δύο Συλλόγους των Κτηνιάτρων ζώων συντροφιάς, η έναρξη διαλόγου με το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο για την κατοχύρωση των ιδιαίτερων επαγγελματιών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των κτηνιάτρων της χώρας μας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ - ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο κρίσιμο σημείο που βρίσκεται σήμερα η Κτηνιατρική στην Ελλάδα, οι προκλήσεις που ήρθαν, έρχονται και θα έρχονται από την ΕΕ και την Παγκόσμια Κοινότητα επιβάλλουν άμεση συνεργασία όλων των κτηνιατρικών φορέων της χώρας (ΑΕΙ, ΕΚΕ, ΠΚΣ, ΠΕΚΔΥ και των δύο Συλλόγων Ζώων Συντροφιάς) και τη λήψη των σωστών αποφάσεων. Οι προκλήσεις που έρχονται είναι καταλυτικές: αξιολογήσεις-πιστοποιήσεις των Σχολών, με αντίστοιχες επιπτώσεις στους αποφοίτους τους, επιβολή κανόνων για απόκτηση μεταπτυχιακών τίτλων (PhD, Ευρωπαϊκές και Εθνικές ειδικότητες), πιστοποίηση επαγγελματιών δραστηριοτήτων, αλλαγή του ρόλου του επίσημου κτηνιάτρου (ΥπΑΑΤ, ΝΑ, ΕΟΦ και ΕΦΕΤ) που ελέγχει όλη τη διαδικασία παραγωγής ζωικών τροφίμων «στάβλος-πιάτο» και όλη την ιδιωτική κτηνιατρική άσκηση, αλλαγή του ρόλου του ιδιώτη κτηνιάτρου, ειδικά στην περιοχική των παραγωγικών ζώων των τροφίμων και των λοιμοδών-παρασιτικών νοσημάτων και των ζωοανθρωπονόσων. Απόλυτος έλεγχος του επίσημου κτηνιάτρου, κάθε πειραματικής και εκπαιδευτικής δραστηριότητας στη χρησιμοποίηση πειραματόζωων-ζωικών προτύπων για θέματα υγείας και ευζωίας τους. Τα προβλήματα, που ουσιαστικά μπορούν να αξιοποιηθούν και ως ευκαιρίες, είναι με σειρά προτεραιότητας, για την Κτηνιατρική Επιστήμη και το Επάγγελμα στη χώρα μας, τα παρακάτω:

1. Θετική αξιολόγηση-πιστοποίηση των δύο Κτηνιατρικών Σχολών μας και με ορίζοντα το 2010-11, με τη συμμετοχή όλων των Κτηνιατρικών δυνάμεων της χώρας, γιατί αφορά όλους μας (δεν αφορά αποκλειστικά τις Σχολές που αξιολογούνται, αλλά κυρίως το κύρος και το επαγγελματικό μέλλον των αποφοίτων τους).

2. Άμεσες ενέργειες για την ίδρυση και τη λειτουργία Πανελλήνιου Κτηνιατρικού Συλλόγου-Επιμελητηρίου, ΝΠΔΔ, κάτω από την εποπτεία του Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

3. Βελτίωση της συνταξιοδοτικής και ιατροφαρμακευτικής-νοσοκομειακής κάλυψης των κτηνιάτρων στο «νέο» ΤΣΑΥ. Ίδρυση Επικουρικού ταμείου κτηνιάτρων (στο «νέο» ΤΣΑΥ).

4. Συνεργασία ΑΕΙ-ΕΚΕ-ΠΚΣ-ΠΕΚΔΥ και κυρίως του μελλοντικού επαγγελματικού κτηνιατρικού ΝΠΔΔ με την ΕΒVS-FVE για τη δυνατότητα συμμετοχής σε προγράμματα εκπαίδευσης Ελλήνων κτη-

νιάτρων, σε ευρωπαϊκές Ειδικότητες-Κολλέγια που δεν κατέχουν Έλληνες (π.χ. σε περιοχές κυρίως των ζώων συντροφιάς και των ιπποειδών).

5. Προγραμματισμός συνεργασίας ΑΕΙ-ΕΚΕ-ΠΚΣ-ΠΕΚΔΥ με στόχο τη λειτουργία όλων των προγραμμάτων εκπαίδευσης συναδέλφων που η χώρα διαθέτει διπλωματούχους ευρωπαϊκών Κολλεγίων.

6. Καθορισμός κανόνων πιστοποίησης επαγγελματικών ειδικοτήτων-επαγγελματικής δραστηριότητας, εθνικής εμβέλειας, π.χ. Κτηνιατρικής ζώων συντροφιάς, Κτηνιατρικής ιπποειδών, Κτηνιατρικής παραγωγικών ζώων, Υγιεινής-Ασφάλειας τροφίμων ζωικής προέλευσης και Κτηνιατρικής Προστασίας της Δημόσιας Υγείας-Ζωοανθρωπονόσοι με τη συνεργασία: ΠΚΣ-ΕΚΕ-ΑΕΙ και με την επίσημη συμμετοχή FVE- EBVS.

7. Εμπλοκή της «διαρκούς-δια βίου εκπαίδευσης» των Ελλήνων Κτηνιάτρων στα προγράμματα απόκτησης Ευρωπαϊκών και Εθνικών Προσόντων για τη συμμετοχή στις εξετάσεις για την απόκτηση του αντίστοιχου τίτλου. Στον τομέα αυτό χρειάζεται μεγάλη σοβαρότητα, προγραμματισμός και επαγγελματική αντιμετώπιση από την ΕΚΕ και τον ΠΚΣ και με την επίσημη θεσμική συμμετοχή της EBVS και κυρίως της FVE.

8. Μεγάλη προσοχή στη συμμετοχή σε προγράμματα μεταπτυχιακών κτηνιατρικών σπουδών των Σχολών μας, πτυχιούχων άλλων πανεπιστημιακών και τεχνολογικών σχολών και την απόκτηση εκ μέρους τους Κτηνιατρικών τίτλων σε περιοχές αποκλειστικών Επαγγελματικών δικαιωμάτων μας (π.χ. στις κλινικές Επιστήμες, που έχουν σχέση με τα λοιμώδη-παρασιτικά νοσήματα, ζωοανθρωπονόσους, υγιεινή-ασφάλεια τροφίμων ζωικής προέλευσης, περιοχές της μικροβιολογίας, της ιστοπαθολογίας και της βιοχημείας, που φτάνουν στην τελική εργαστηριακή **νοσολογική διάγνωση**. **Σημείωση:** εξαιτίας τέτοιων προβλημάτων οι γιατροί-μικροβιολόγοι κατέχουν σήμερα στην Ελλάδα και στην ΕΕ επίσημα την ειδικότητα του βιοπαθολόγου και όχι την παλιά του μικροβιολόγου, που τη χρησιμοποιούν και πτυχιούχοι άλλων σχολών που δεν κατέχουν το δίπλωμα ιατρικής, γιατί όταν γίνεται η χρήση της ειδικότητας του παθολόγου, πρέπει κατά περίπτωση να αφορά αποκλειστικά σε γιατρό, κτηνίατρο ή οδοντίατρο).

9. Αποφυγή συμμετοχής στις Κτηνιατρικές Σχολές μας, ως μελών ΔΕΠ, ειδικών επιστημόνων που δεν έ-

χουν Κτηνιατρικό επαγγελματικό πτυχίο, αλλά το γνωστικό αντικείμενο της θέσης τους περιέχει καθαρά Κτηνιατρική επαγγελματική περιοχή, όπως π.χ. μοριακός μικροβιολόγος ή ιολόγος: λοιμώδη νοσήματα των ζώων, παρασιτολόγος: παρασιτικά νοσήματα των ζώων, ιχθυοπαθολόγος ή μελισσοπαθολόγος, κλινικές κτηνιατρικές επιστήμες παραγωγικών ζώων, βιοτεχνολογία-μικροβιολογία τροφίμων και υγιεινή-ασφάλεια τροφίμων ζωικής προέλευσης και αυτά είναι μερικά από τα παραδείγματα που προκάλεσαν και προκαλούν σήμερα τεράστια προβλήματα στη Β. Αμερική και έχουν προκαλέσει δυστυχώς μεγάλη οπισθοχώρηση και σε ορισμένες Ευρωπαϊκές Σχολές (που έφθασαν σήμερα να έχουν και την πλειοψηφία των μελών ΔΕΠ μη κτηνίατροι).

10. Άλλη μία προτεραιότητα των Ελλήνων κτηνιάτρων, που έχει όμως μεγάλη ηθική αξία για τον κλάδο μας, είναι η αποφυγή χρησιμοποίησης τίτλων και «διακρίσεων» που είτε δεν κατέχουμε, είτε δεν έχουν καμία ουσία. Δεν είναι σωστό να επεμβαίνει το συνδικαλιστικό όργανο με «δικαστικά» μέτρα. Δεν μπορεί να χρησιμοποιούνται ανύπαρκτοι τίτλοι διαφόρων ειδικοτήτων για «εμπορικούς» καθαρά λόγους. Δεν είναι σωστό π.χ. να αναγράφει ο συνάδελφος ότι είναι μέλος (Μ) του RCVS, που η αξία του είναι ίδια με το να αναγράφει αντίστοιχα ένας ασκών Έλληνας κτηνίατρος στην Αγγλία ότι είναι μέλος του ΓΕΩΤΕΕ (όταν ασκούσε στην Αγγλία ή ήταν στη χώρα για κάποιο χρονικό διάστημα έγινε υποχρεωτικά μέλος του κτηνιατρικού συνδικαλιστικού οργάνου της χώρας αυτής «MRCVS», εκτός αν η σκέψη του ερμηνεύει ότι όλοι οι Βρετανοί κτηνίατροι έχουν το «θεωρητικό τίτλο» του χειρουργού-Veterinary Surgeon-VS χωρίς να έχουν την αντίστοιχη ειδικότητα). Είναι τελείως απαράδεκτο να προβάλλεται η συμμετοχή ως μέλους κάποιας επιστημονικής εταιρείας, που έχει δεσμούς «συγγένειας» με το αντίστοιχο Ευρωπαϊκό Κολλέγιο, αφού ως μέλος της εταιρείας η αποδοχή είναι απλή για όλους τους κτηνιάτρους, ενώ όλοι γνωρίζουμε τι σημαίνει διπλωματούχος Κολλεγίου. Πρέπει να σταματήσει οριστικά η «προβολή» ως μέλους «παράξενων» «ιδρυμάτων-ακαδημιών» του εξωτερικού (κυρίως της Β. Αμερικής και τώρα τελευταία και της Ευρώπης), που η συμμετοχή σε αυτά συμβαδίζει με το ύψος της αιτούμενης συνδρομής και όχι με τα πραγματικά προσόντα του υποψηφίου και μελλοντικού «τίτλου». Ακόμη, η χωρίς οργανωμένο πρόγραμμα, για ορισμένο χρονικό διάστημα, παρακολούθηση των

εργασιών μιας Κλινικής ή Εργαστηρίου στις Σχολές μας και σε διάφορες Σχολές του εξωτερικού, δεν δίνει κανένα προνόμιο «τίτλου» για τις ανάγκες της σύγχρονης Κτηνιατρικής άσκησης του επαγγέλματος.

11. Η άσκηση του Κτηνιατρικού επαγγέλματος, χωρίς την επίσημη αποδοχή της από την αρμόδια ΔΟΥ και την έκδοση Κτηνιατρικού Δελτίου Παροχής Υπηρεσιών (με 9% ΦΠΑ), από μικρή μερίδα συναδέλφων του δημοσίου και των ΑΕΙ, ΤΕΙ, Οργανισμούς του Δημοσίου και Ερευνητικά Ιδρύματα, έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται τεράστια προβλήματα, όπως π.χ. «αθέμιτου» ανταγωνισμού στους ασκούντες νόμιμα, διαπράττεται φορολογικό αδίκημα αφού δεν αποδίδεται το ΦΠΑ της κάθε αμοιβής που εισπράττεται, αλλά κυρίως δημιουργούνται μεγάλα προβλήματα επαγγελματικής βιοηθικής, που κάτι αντίστοιχο δεν συμβαίνει σε κανένα άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ.

12. Τέλος, η ΕΚΕ έχει την υποχρέωση να αναβαθμίσει την παρουσία της στην Ελλάδα, Ευρώπη-ΕΕ και παγκοσμίως προς όφελος της ελληνικής Κτηνιατρικής Επιστήμης των Ελλήνων Κτηνιάτρων, με πρώτη προτεραιότητα να αποκτήσει το Εθνικό Κτηνιατρικό Περιοδικό της χώρας μας, το ΠΕΚΕ (Περιοδικό της ΕΚΕ), διεθνή αναγνώριση και εγκυρότητα. Με άλλα λόγια να ενταχθεί στον κατάλογο των περιοδικών του SCI και να αποκτήσει προοδευτικά αυξανόμενο βαθμό βαρύτητας (IF).

Όλα τα παραπάνω προϋποθέτουν νέους κανόνες για το Κτηνιατρικό Επάγγελμα και την Επιστήμη στην Ελλάδα, ειδικά ως μέλος της ΕΕ. Είναι η μοναδική και απόλυτη πρόκληση και δεν έχουμε το δικαίωμα να τη χάσουμε. ■

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- FVE: Newsletters 2004- June 2009
- EAEVE: Πρακτικά ΕΚ και ΓΣ: 1998-2003 και ΓΣ-Μάιος 2009
- Σπ. Γεωργιάκης (2003): Τα Πενήντα Χρόνια της Κτηνιατρικής του ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη.
- Δεδομένα από: WVA, OIE, FAO, WHO και EBVS (2001-2009)
- Self Evaluation Report της Κτηνιατρικής Σχολής του ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος, 1989
- Self Evaluation Report της Κτηνιατρικής Σχολής του ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, Αύγουστος, 2001
- EAEVE-FVE, Report on the visit: Κτηνιατρική Σχολή του ΑΠΘ, Νοέμβριος- Δεκέμβριος 2001 και η τελική θετική έγκριση της αξιολόγησης, Ιούλιος, 2002
- Αλ. Καρδούλης (2005): Το Χρονικό της Ελληνικής Κτηνιατρικής Εταιρείας (1924-2005) Β' Έκδοση. Αθήνα

Αλλάζει η κτηνιατρική άσκηση

Αλλάζει η άσκηση του κτηνιατρικού επαγγέλματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και στην Ελλάδα μετά τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως:

(Α) του «**Τρόπου Έκδοσης Κτηνιατρικής Συνταγής**» αρ.φυλ. 1835/3.9.2009 και

(Β) της «**Ρύθμισης Κτηνιατρικών Θεμάτων**» αρ.φυλ. 198/2.10.2008.

(Α) Η κτηνιατρική συνταγή, οι δικαιούχοι έκδοσης βιβλιαρίων κτηνιατρικών συνταγών, ο τύπος βιβλιαρίου κτηνιατρικών συνταγών, οι ειδικές περιπτώσεις, τα υποδείγματα και άλλα καλύπτουν όλο το φάσμα της κτηνιατρικής συνταγής η οποία πλέον είναι σε ισχύ από την 3η Σεπτεμβρίου 2009, ημερομηνία δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

(Β) Επίσης, η διάθεση κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων, η συνταγή κτηνιατρικών φαρμάκων για ζώα που παράγουν τρόφιμα, τα κτηνιατρικά γραφεία παραγωγικών ζώων, τα ιδιωτικά κτηνιατρεία, οι κλινικές και τα κτηνιατρικά γραφεία παραγωγικών ζώων, οι άδειες λιανικής πώλησης, οι κυρώσεις, η συμμετοχή κτηνιάτρων στο ΔΣ του ΕΟΦ και άλλες διατάξεις, είναι τα πολύ ενδιαφέροντα σημεία της νέας κτηνιατρικής νομοθεσίας.

- Περισσότερες λεπτομέρειες στην ιστοσελίδα της ΕΚΕ (<http://www.hvms.gr>)

Δρ Αθανάσιος Ε. Τυρπένου

Επιμ. Σύνταξης & Υπεύθ. Έκδοσης

Θεσσαλονίκη, 15.9.2009